

Polisi Camddefnyddio ac Atal Sylweddau (Ysgolion Uwchradd) Medi 2024

Enw'r Ysgol	Ysgol Glan Clwyd
Cyfeiriad	Ffordd Dinbych, Llanelwy, LL17 0RP
Rhif/e-bost cyswllt	01745 582611
Gwefan	www.ysgolglanclwyd.co.uk

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg, a gall fod ar gael mewn fformatau eraill ar gais.

I'w gwblhau gan yr ysgol:

Rhif fersiwn y polisi	5
Dyddiad cymeradwyo'r polisi'n ffurfiol gan y Corff Llywodraethu	Ionawr 2025
Dyddiad y daw'r polisi i rym	
Dyddiad adolygu	Medi 2026
Llofnodwyd (Pennaeth)	
Llofnodwyd (Cadeirydd y Corff Llywodraethu)	
Gwybodaeth am y polisi hwn ar gael i rieni/gofalwyr	
Asesiad lles wedi'i gwblhau a'r dyddiad	
Asesiad o effaith ar ddiogelu data wedi'i gwblhau a'r dyddiad (os yw'n berthnasol)	d/b

I'w lenwi gan Wasanaethau Addysg a Phlant Sir Ddinbych:

Datblygwyd y polisi gan	education.audit@denbighshire.gov.uk
Dyddiad mabwysiadu gwreiddiol a gan bwy	Mawrth 2011, Ysgolion Uwchradd ac Arbennig
Dyddiad y cyflwynwyd y polisi gwreiddiol i ysgolion Sir Ddinbych	Mawrth 2011
Rhif y fersiwn a dyddiad	Fersiwn 5, Medi 2024
Dyddiad adolygu	2026
Asesiad lles wedi'i gwblhau a'r dyddiad	Fersiwn 1: 11/07/2017
Asesiad o effaith ar ddiogelu data wedi'i gwblhau a'r dyddiad (os yw'n berthnasol)	

Addasiadau ers y fersiwn ddiwethaf o'r polisi

Pwynt	Newidiadau a wnaed
1.1	Newidiwyd: Nodau ac Amcanion I: Cyflwyniad <ul style="list-style-type: none"> ▪ Pwynt 3 – Newidiwyd – Darparu amgylchedd di-fwg (yn cynnwys e-sigaréts) i bawb. ▪ I – Mae ysmegu a defnyddio e-sigaréts wedi'i gynnwys mewn polisi ar wahân ar Safle Ysgol Gyfan Di-fwg
3	Ychwanegwyd: Cyd-destun cyfreithiol
4.1.1	Ychwanegwyd: <ul style="list-style-type: none"> • Cwricwlwm i Gymru • Deddfwriaeth ddi-fwg: canllawiau ar y newidiadau o fis Mawrth 2021 – Tir ysgolion di-fwg • Deddf Cydraddoldeb 2010 • Fframwaith ar sefydlu dull ysgol gyfan ar gyfer llesiant emosiynol a meddyliol • Deddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Ansawdd ac Ymgysylltu) (Cymru): crynodeb • Gweithdrefnau Amddiffyn Plant Cymru Gyfan wedi newid i Weithdrefnau Diogelu Cymru
5.1	Ychwanegwyd: Adolygwyd y polisi yn 2022/23.
5.4	Ychwanegwyd: Yn 2022/23, adolygwyd y polisi eto gan: ysgolion, y Gwasanaeth Cefnogi Ymddygiad, Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc, Ysgolion Iach.
7	Newidiwyd: Arweinydd diogelu I: Unigolyn Diogelu Dynodedig
7.2	Newidiwyd: Cydlynnydd ABCh I: Opsiwn i ysgolion roi eu harweinydd iechyd a lles eu hunain
7.3	Ychwanegwyd: Adran y Corff Llywodraethu
7.4	Ychwanegwyd: Staff
7.5	Ychwanegwyd: Rhieni/Gofalwyr
7.6	Ychwanegwyd: Dysgwyr
7.7	Ychwanegwyd: Gweithwyr Proffesiynol Eraill
8	Tynnwyd: Ysmegu – ei roi yn ei Bolisi Safle Ysgol Gyfan Di-fwg ei hun Ychwanegwyd: Teithiau Preswyl
8.1.4	
9.4	Ychwanegwyd: Aelod o staff y gellir ymddiried ynddynt
10 a 10.1	Ychwanegwyd: Rhannu Gwybodaeth a'r Rheoliad Diogelu Data Cyffredinol Bydd cofnodion am ddigwyddiadau camddefnyddio sylweddau'n cael eu cadw yn unol â pholisi'r ysgol ar y Rheoliad Diogelu Data Cyffredinol (GDPR).
13	Ychwanegwyd: Adran Gydraddoldeb
15.1	Rhestr o bartneriaid wedi'i thynnu, a 'partneriaid perthnasol' yn ei lle

Rhan 2	Addysg
2.4	Polisi Trechu Troseddau mewn Ysgolion wedi'i ddiweddarau o 2012 i 2016
3.1.3	Ychwanegwyd: Bydd gofal oedolyn priodol yn cael ei sortio.
5.2	Newidiwyd: 'Byddwn' am 'bydd staff priodol'
8.1	Newidiwyd: 'Addysg Bersonol a Chymdeithasol' am y cwricwlwm
9	Ychwanegwyd: - Os bydd achlysur lle mae'r ysgol yn amau bod gan ddisgybl sylwedd neu rywbeth sydd wedi'i wahardd yn eu meddiant, bydd staff penodol yn cael eu galw i gynorthwyo ac os oes rheswm i amau, bydd gofyn i ddisgyblion wagio eu bagiau a'u pocedi dan oruchwyliaeth dau aelod o staff.
9.1.1	Newidiwyd: Gwneir ymdrech resymol i gysylltu â rhieni/gofalwyr i roi gwybod iddynt y bydd chwiliad yn cael ei gynnal. Nid oes gan rieni/gofalwyr hawl i atal chwiliad o'r fath nac i'w ohirio'n ormodol. I: Gwneir ymdrech resymol i gysylltu â rhieni/gofalwyr i roi gwybod iddynt bod eu plentyn yn cael eu hamau o fod â sylwedd neu rywbeth wedi'i wahardd yn eu meddiant a'u bod wedi gwrthod gwagio eu bag neu bocedi.
9.1.1	Newidiwyd: Bydd chwiliad yn cael ei gynnal I: Bydd yr ysgol yn ymdrin â'r sefyllfa
9.1.2	Newidiwyd: Bydd y protocol mae'r heddlu wedi cytuno arno'n cael ei weithredu. I: Bydd rhieni'n dal i gael gwybod.
10.1	Newidiwyd: Bydd pob ymdrech yn cael ei gwneud i gael rhiant/gofalwr yn bresennol. I: Bydd rhieni/gofalwyr yn cael gwybod a'u gwahodd i fod gyda'u plentyn.

Sanctiynau	
Diodydd Egni	Ychwanegwyd: Cam gweithredu pellach – bydd y polisi ymddygiad yn cael ei ddilyn os bydd yfed diodydd egni'n dod yn broblem barhaus neu'n effeithio ar yr ysgol o ran ymddygiad.
Alcohol	Ychwanegwyd: Nid oes modd cynnig ymyrraeth 5 diwrnod ar bob cam, dim ond unwaith.
Aildroseddu Eto	Ychwanegwyd: Cynnig ymyrraeth 5 diwrnod gyda Barnardo's. Os yw'r person ifanc yn gwrthod, neu ddim yn cydweithredu ar ôl cychwyn, bydd yn troi'n waharddiad Newidiwyd: Cyflenwi I: Cyflenwi / Dod â pheth i'w rannu
Cyflenwi / Dod â pheth i'w rannu	Trosedd 1 ^{af} : Newid o waharddiad am 1 diwrnod i 3 diwrnod Ychwanegwyd: Cynnig ymyrraeth 5 diwrnod gyda Barnardo's. Os yw'r person ifanc yn gwrthod, neu ddim yn cydweithredu ar ôl cychwyn, bydd yn troi'n waharddiad
2 ^{il} Drosedd	Ychwanegwyd: Adran ar gyfer 2 ^{il} drosedd
Aildroseddu Eto	Newidiwyd: gwaharddiad cyfnod penodol o 2 ddiwrnod I: Gwaharddiad parhaol
Cyffuriau anghyfreithlon	Ychwanegwyd: Nid oes modd cynnig ymyrraeth 5 diwrnod ar bob cam, dim ond unwaith.

<p>Trosedd 1^{af}</p> <p>2^{il} Drosedd</p> <p>Aildroseddu Eto</p>	<p>Ychwanegwyd: A chynnig ymyrraeth 5 diwrnod gyda Barnardo's. Os yw'r person ifanc yn gwrthod, neu ddim yn cydweithredu ar ôl cychwyn, bydd yn troi'n waharddiad</p> <p>Ychwanegwyd: Cynnig ymyrraeth 5 diwrnod gyda Barnardo's, os nad yw'n cydweithredu, ei droi'n waharddiad</p> <p>Newidiwyd: 3^{ydd} trosedd</p> <p>I: Aildroseddu eto</p> <p>Newidiwyd: gwaharddiad cyfnod penodol o 5 ddiwrnod</p> <p>Oni bai fod ymddygiad yn cyfiawnhau cyfnod hwy (polisi ymddygiad)</p> <p>SYLWER: gellid defnyddio ymyrraeth 5 diwrnod gan Wasanaethau Camdefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc</p> <p>I: Gwaharddiad parhaol os yw'n cael ei ystyried yn briodol, gan weithio gyda'r awdurdod lleol.</p> <p>Tynnwyd: 4^{ydd} Trosedd</p>
<p>Presgripsiwn</p> <p>Trosedd 1^{af}</p> <p>Cyflenwi Trosedd 1^{af}</p>	<p>Ychwanegwyd: Trowch at y polisi diogelu os oes risg, a ffoniwch 999 mewn argyfwng.</p> <p>Ychwanegwyd: Ystyriwch: - Beth a faint mae'r dysgwr wedi'i gymryd? Pryd? Ai eu meddyginiaeth nhw yw hi? A yw'n gyffur sy'n cael ei reoli? Sicrhewch ddiogelwch y dysgwr. Ceisiwch gymorth meddygol os oes ei angen.</p> <p>A ydynt wedi cael gafael ar y feddyginiaeth hon gyda'r bwriad o gynhyrchu sylwedd arall – sy'n gysylltiedig â defnydd annerbyniol?</p> <p>Ychwanegwyd: Os yw'n briodol, ymdrin â'r mater yn unol â'r polisi rheoli anghenion gofal iechyd dysgwyr.</p>

1. Cyflwyniad

1.1 Nod ein hysgol yw:

- Darparu cwricwlwm camddefnyddio sylweddau eang a chytbwys sy'n hyrwyddo datblygiad ysbrydol, moesol, diwylliannol, meddyliol, emosiynol a chorfforol pob disgybl ac yn eu paratoi ar gyfer cyfleoedd, cyfrifoldebau a heriau bywyd fel oedolyn. Ymdrechwn i fod yn sensitif a pharchu gwahaniaethau wrth alluogi disgyblion i ddeall y risgiau sy'n gysylltiedig â defnyddio a chamddefnyddio sylweddau.
- Defnyddio dull safonol o reoli digwyddiadau'n ymwneud â sylweddau gan roi sylw i'n dyletswyddau cyfreithiol; i warchod lles cymuned gyfan yr ysgol a rhoi negeseuon priodol i staff, disgyblion a rhieni/gofalwyr, a sicrhau ein bod yn ymdrin â phob digwyddiad yn gyson.
- Mae ysmegu a defnyddio e-sigaréts wedi'i gynnwys mewn polisi ar wahân ar Safle Ysgol Gyfan Di-fwg.

1.2 Rhesymeg

1.2.1 Mae camddefnyddio sylweddau, yn cynnwys tybaco, alcohol a chyffuriau cyfreithlon/anghyfreithlon yn bryder mawr i iechyd cyhoeddus yng Nghymru o ran goblygiadau ar iechyd ac mae modd cysylltu'r ail ag ymddygiad troseddol. Rydym yn cydnabod y gall rhaglenni addysg camddefnyddio sylweddau o ansawdd da yn seiliedig ar sgiliau, sy'n briodol i oedran, helpu dysgwyr i wneud penderfyniadau cyfrifol a chall am sylweddau sy'n cael eu defnyddio a/neu gamddefnyddio mewn cymdeithas. Rydym yn cydnabod ein cyfrifoldeb ar gyfer diogelwch ein cymuned ysgol a phwysigrwydd dull cyson i ymdrin ag achosion o gamddefnyddio sylweddau. Rydym yn rhan o'r Cynllun Ysgolion Iach ac yn cydnabod gwerth mynd i'r afael â'r mater o safbwynt ysgol gyfan, sy'n cynnwys arweinyddiaeth, y cwricwlwm, amgylchedd yr ysgol, ethos a chysylltiadau cymunedol.

1.3 Diffiniadau a therminoleg

1.3.1 Y diffiniad safonol o gyffur neu sylwedd a ddefnyddir ar gyfer y polisi hwn yw: *'Sylwedd yw rhywbeth mae pobl yn ei gymryd i newid y ffordd maent yn teimlo, meddwl neu'n ymddwyn'* (Y Cenhedloedd Unedig). At ddibenion y polisi hwn, mae

hyn yn cynnwys ystod eang o sylweddau, yn rhai cyfreithlon ac anghyfreithlon.

Mae'r rhain yn cynnwys:

- Alcohol
- Meddyginiaethau dros y cownter
- Meddyginiaethau ar bresgripsiwn yn unig fel steroidau anabolig a bensodiasepinau
- Sylweddau anghyfreithlon fel heroin, cocên, amffetaminau, LSD, canabis, madarch hud
- Sylweddau anweddol fel tanwyddau erosol, bwten, toddyddion a glud
- Sylweddau seicoweithredol newydd (sydd hefyd yn cael eu galw'n sylweddau penfeddwol cyfreithlon/"*legal highs*")
- Steroidau
- Diodydd egni

1.3.2 O dan Ddeddf Camddefnyddio Cyffuriau 1971, mae'r canlynol yn droseddau:

- Bod â chyffur rheoledig yn eich meddiant yn anghyfreithlon
- Bod â chyffur rheoledig yn eich meddiant gyda'r bwriad o'i gyflenwi
- Cyflenwi neu gynnig cyflenwi cyffur rheoledig (hyd yn oed pan na chodir tâl am y cyffur)
- Caniatáu adeilad rydych yn byw ynddo neu'n ei reoli i gael ei ddefnyddio yn anghyfreithlon at y diben o gynhyrchu neu gyflenwi cyffuriau rheoledig

1.4 Eithriadau polisi

1.4.1 Er nad oes lle i sylweddau yn ein hysgol, mae sefyllfaoedd dilys lle gallai rhai sylweddau fod yn ein hysgol:

Meddyginiaethau: Dim ond gydag awdurdodiad ysgrifenedig i'n hysgol gan y rhiant/gofalwr ac ar gyfer defnydd y dysgwr yn unig y caiff meddyginiaethau ar bresgripsiwn a rhai dros y cownter eu caniatáu. Mae gennym bolisi rheoli anghenion gofal iechyd dysgwyr. Os bydd dysgwyr yn cyflenwi cyffuriau presgripsiwn i eraill yn yr ysgol, maent yn gweithredu'n anghyfreithlon, ac felly bydd y Polisi Camddefnyddio ac Atal Sylweddau'n berthnasol.

Sylweddau anweddol: Y rheiny a ddefnyddir gan adrannau penodol yn ein hysgol at ddibenion addysgu.

Alcohol: Mae'n drosedd dan Ddeddf Trwyddedu 2003 gwerthu alcohol heb drwydded. Rydym yn ymwybodol, os byddwn yn cael alcohol ar safle'r ysgol, y gallem fod yn atebol i ofynion trwyddedu a byddwn yn cysylltu ag adran drwyddedu Sir Ddinbych i bennu a oes angen trwydded arnom (01824 706342).

2. Nodau ac amcanion

- 2.1 Darparu cwricwlwm camddefnyddio sylweddau eang a chytbwys sy'n hyrwyddo datblygiad ysbrydol, moesol, diwylliannol, meddyliol, emosiynol a chorfforol pob dysgwr ac yn eu paratoi ar gyfer cyfleoedd, cyfrifoldebau a heriau bywyd fel oedolyn. Ymdrechwn i fod yn sensitif a pharchu gwahaniaethau wrth alluogi dysgwyr i ddeall risgiau sy'n gysylltiedig â defnyddio a chamddefnyddio sylweddau.
- 2.2 Darparu dull safonol o reoli digwyddiadau sy'n gysylltiedig â sylweddau gan roi sylw dyledus i'n rhwymedigaethau cyfreithiol; i warchod lles cymuned gyfan yr ysgol a rhoi negeseuon priodol i staff, dysgwyr a rhieni/gofalwyr gan sicrhau ein bod yn ymdrin â phob digwyddiad yn gyson.
- 2.3 Darparu amgylchedd di-fwg (yn cynnwys e-sigaréts) i bawb.

3. Cyd-destun cyfreithiol

3.1 Mae'n anghyfreithlon i rywun fod â chyffuriau rheoledig yn eu meddiant, eu cyflenwi a'u cynhyrchu. Mae hi hefyd yn anghyfreithlon mewnforio neu allforio cyffuriau neu ganiatáu i'ch eiddo gael eu defnyddio i gynhyrchu cyffuriau.

Mae cyffuriau rheoledig yn disgyn i dri chategori, Dosbarth A, B neu C, yn ôl pa mor beryglus neu ba mor niweidiol ydynt. Mae'r deddfyddau ar gyfer troseddau cyffuriau'n wahanol i bob dosbarth o gyffuriau. Cyffuriau Dosbarth A yw'r rhai mwyaf niweidiol, sy'n arwain at y ddeddfryd fwyaf.

Deddf Sylweddau Seicoweithredol 2016: Mae'r Ddeddf hon yn gwahardd pob sylwedd seicoweithredol (sylweddau penfeddwol cyfreithlon/"*legal highs*"). Mae'n ei gwneud yn drosedd cynhyrchu, cyflenwi, cynnig cyflenwi, meddu gyda'r bwriad o gyflenwi, mewnforio ac allforio sylweddau seicoweithredol, a meddu ar sylwedd seicoweithredol mewn sefydliad gwarcheidiol.

(<https://www.cps.gov.uk/crime-info/drug-offences>)

4. Cysylltiadau â chanllawiau cenedlaethol a pholisïau eraill yr ysgol

4.1 Canllawiau cenedlaethol

4.1.1 Mae'r polisi hwn wedi cael ei ddatblygu gan gyfeirio at ddogfennau canlynol Llywodraeth Cymru:

- [Cynllun Cyflawni ar gyfer Camddefnyddio Sylweddau 2019–2022 Llywodraeth Cymru](#)
- [Canllawiau ar gyfer Addysg Camddefnyddio Sylweddau \(2013\)](#)
- [Cwricwlwm i Gymru](#)
- [Deddfwriaeth ddi-fwg: canllawiau ar y newidiadau o fis Mawrth 2021 – Tir ysgolion di-fwg](#)
- [Polisi Trechu Troseddau Ysgolion – Protocol ar gyfer Heddlu sy'n Cefnogi Ysgolion gyda Digwyddiadau ar gyfer Trosedd ac Anhrefn. Dogfen Gyfeirio ar gyfer Staff Ysgol \(2021\)](#)
- [Canllawiau i Ysgolion a Swyddogion Heddlu Cymunedol Ysgolion yn Cydweithio. Rheoli Digwyddiadau Ymddygiad mewn Ysgolion.](#)
- [Gweithdrefnau Diogelu Cymru](#)
- [Deddf Cydraddoldeb 2010](#)
- [Fframwaith ar sefydlu dull ysgol gyfan ar gyfer llesiant emosiynol a meddyliol](#)
- [Deddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol \(Ansawdd ac Ymgysylltu\) \(Cymru\): crynodeb](#)
- <https://www.diogelu.cymru/>

4.2 Polisiïau ysgol eraill

4.2.1 Ni ddylai'r polisi hwn gael ei ystyried ar ei ben ei hun gan fod cysylltiadau clir rhyngddo â'r polisiïau ysgol canlynol:

- Ymddygiad
- Gwrth-fwlio
- Iechyd a Diogelwch
- Ymwelwyr
- Diogelu
- Addysg Bersonol a Chymdeithasol (ABCh)
- Defnyddio Grym Rhesymol ac Ymyriad Corfforol (Sir Ddinbych)
- Polisiïau Adnoddau Dynol Sir Ddinbych (staff) yn cynnwys ysmegu ac alcohol/sylweddau

5. Sut datblygwyd y polisi

- 5.1 Ym mis Mawrth 2011, cytunodd pob ysgol uwchradd ac ysgol arbennig yn Sir Ddinbych ar Bolisi Camddefnyddio Sylweddau safonol. Cafodd hwn ei lunio gan weithgor a'i gymeradwyo i'w roi ar waith gan bob corff llywodraethu. Nod y polisi oedd creu dull safonol o ymdrin â materion defnyddio a chamddefnyddio sylweddau ym mhob ysgol. Adolygwyd y polisi yn 2022/23.
- 5.2 Ym mis Gorffennaf 2013, cytunodd Uwch Dîm Arweinyddiaeth Uwchradd Sir Ddinbych ar gyfer Cynhwysiant ar ddull safonol wedi'i ddiweddarau, oedd yn cydfynd â lansiad canllawiau newydd gan Lywodraeth Cymru.
- 5.3 Yn 2017, cafodd y polisi ei adolygu a'i ddiweddarau gan weithgor a phartneriaid.
- 5.4 Yn 2022/23, adolygwyd y polisi eto gan: ysgolion, y Gwasanaeth Cefnogi Ymddygiad, Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc, Ysgolion Iach.

6. Rhannu'r polisi

1. Bydd y polisi hwn wedi'i restru ar wefan yr ysgol.
- 6.1 Mae fersiwn hawdd ei deall i ddysgwyr o'r polisi ar gael.
- 6.2 Mae cyflwyniadau'n cael eu gwneud yn ystod gwasanaethau ysgol am y polisi hwn a darpariaeth Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc.
- 6.3 Bydd copïau llawn o'r polisi ar gael ar gais.

7. Rolau a chyfrifoldebau

Gweithredu polisi sylweddau a rheoli digwyddiadau neu weithdrefnau disgyblu	Pennaeth Cynorthwyol (Cynhwysiant)
Cyswllt wedi'i enwi i Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc	Pennaeth Cynorthwyol (Cynhwysiant)
Addysg camddefnyddio sylweddau	Pennaeth Cynorthwyol (Cynhwysiant)
Unigolyn Diogelu Dynodedig	Ian V Roberts

7.1 Pennaeth

7.1.1 I gydymffurfio â'r polisi hwn, mae'r **pennaeth** a'r **pennaeth cynorthwyol** yn gyfrifol am:

- Sicrhau bod llywodraethwyr, staff, rhieni/gofalwyr a dysgwyr yn deall y polisi
- Sicrhau gwyliadwriaeth dros safle a thir yr ysgol drwy'r timau ar ddyletswydd
- Sefydlu systemau i oruchwylio a chydlynu digwyddiadau camddefnyddio sylweddau
- Cadw cofnod o'r holl ddigwyddiadau camddefnyddio sylweddau
- Dilyn unrhyw gyngor gan Swyddog Heddlu Cymunedol Ysgolion a thrafod gyda nhw i sicrhau bod eu polisiau i ymdrin ag achosion o gamddefnyddio sylweddau anghyfreithlon yn cael eu dilyn
- Cydlynu atgyfeiriadau at Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc
- Cyfarfod gyda'r aelod o staff cyswllt o Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc yn rheolaidd.

7.2 Pennaeth Cynorthwyol (Cynhwysiant)

7.2.1 Mae'r Pennaeth Cynorthwyol (Cynhwysiant) yn gyfrifol am:

- Llunio rhaglen astudio a thrafod gyda chydweithwyr i sicrhau darpariaeth ar draws yr ysgol;
- Mynd i'r afael ag anghenion Datblygiad Proffesiynol Parhaus staff sy'n darparu addysg ar gamddefnyddio sylweddau;
- Trafod gydag asiantaethau allanol a chydlynu eu rhan nhw mewn addysg ar gamddefnyddio sylweddau;
- Monitro a gwerthuso'r rhaglen astudio;
- Ymgynghori â dysgwyr ynglŷn â'r hyn maent angen neu yr hoffent ei ddysgu.

7.3 Y Corff Llywodraethu

7.3.1 Trwy fabwysiadu'r polisi hwn, mae corff llywodraethu ysgol (nodwch enw) yn cydnabod ei gyfrifoldeb i sicrhau bod y polisi'n cael ei weithredu'n effeithiol, fod camddefnyddio sylweddau'n cael ei drafod yn ddigonol a bod addysg yn cael ei darparu gan ddefnyddio dull trawsgwricwlaidd ac yn sicrhau bod yr ysgol yn cyflawni ei rhwymedigaethau cyfreithiol.

7.4 Staff

7.4.1 Bydd Pennaeth Cynorthwyol (Cynhwysiant) ein hysgol yn cefnogi'r holl aelodau staff addysgu a staff cysylltiedig i allu gweld a deall y polisi a'u cyfrifoldebau oddi mewn iddo.

7.5 Rhieni/gofalwyr

7.5.1 Mae angen i rieni/gofalwyr fod yn ymwybodol o'r polisi a'i ddeall. Mae'r ysgol yn darparu gwybodaeth i rieni/gofalwyr am yr hyn sy'n cael ei ddarparu drwy'r cwricwlwm ac yn rhoi cyfleoedd i rieni/gofalwyr wneud sylwadau am y polisi ac ymarfer trwy gysylltu'n uniongyrchol gyda'r ysgol. Mae'r polisi ar gael i'w weld ar wefan yr ysgol.

7.6 Dysgwyr

7.6.1 Er mwyn cefnogi dysgwyr i ddeall y pedwar diben o fewn Cwricwlwm i Gymru, mae llais y dysgwr yn ganolog i ddatblygu ein cwricwlwm. I sicrhau bod ein cwricwlwm yn bodloni anghenion ein dysgwyr, rydym yn darparu cyfleoedd iddynt wneud sylwadau ar Bolisi Camddefnyddio Sylweddau yr ysgol, cynlluniau gwaith a chynnwys gwersi trwy gynnal gweithgareddau ymgynghori gyda dysgwyr.

7.6.2 Cyfrifoldeb dysgwyr yw cydymffurfio â'r polisi. Rydym yn ymgynghori'n barhaus gyda'n dysgwyr ar ddiwedd gwersi, gweithgareddau a rhaglenni er mwyn sicrhau priodoldeb ein darpariaeth a bod yr adnoddau ac asiantaethau allanol a ddefnyddir yn berthnasol Byddwn yn gweithredu ar unrhyw newidiadau a argymhellir fel bo'n briodol.

7.7 Gweithwyr proffesiynol eraill

7.7.1 Gweithio gydag asiantaethau allanol arbenigol

Er mwyn gwella a chyfoethogi ein haddysg a'n hymyraethau ar gamddefnyddio sylweddau, bydd yr ysgol o dro i dro yn cael ei chefnogi gan asiantaethau allanol.

7.7.2 Bydd yr asiantaethau hyn yn cael eu dewis yn ofalus a bydd yr ysgol yn sicrhau cydymffurfiaeth â phob un o bolisiau perthnasol yr ysgol mewn perthynas ag

ymwelwyr. Bydd yn rhaid i'r ysgol hefyd sicrhau bod yr adnoddau a ddefnyddir gan asiantaethau'n briodol i ddysgwyr o safbwynt datblygiadol. Byddant hefyd yn cael gwybod y bydd aelod o staff yr ysgol yn bresennol drwy gydol y wers/gweithgaredd/cyflwyniad.

8. Lle mae'r polisi'n berthnasol?

NI FYDD camddefnyddio sylweddau yn cael ei ganiatáu yn unrhyw ran o adeiladau na thiroedd yr ysgol nac ar gludiant ysgol na theithiau ysgol. Er enghraifft: ceginau, y dderbynfa, ystafell staff, cae'r ysgol, y maes parcio, gerddi, caeau, tramwyfeydd ac ati.

8.1 Pryd mae'r polisi hwn yn berthnasol?

- 8.1.1 Ar bob rhan o dir yr ysgol BOB amser.
- 8.1.2 Gweithgareddau allgyrsiol ar ac oddi ar safle'r ysgol.
- 8.1.3 Cyfarfodydd neu ddigwyddiadau sy'n cael eu mynychu gan weithwyr yr ysgol neu ddysgwyr fel rhan o'u gwaith a/neu rieni/gofalwyr ac ymwelwyr i gyfarfodydd/digwyddiadau o'r fath. Er enghraifft, diwrnodau chwaraeon, ffeiriau ysgol, nosweithiau rhieni, ac ati.
- 8.1.4 Ymweliadau addysgol yr ysgol, gan gynnwys gemau chwaraeon oddi cartref, darpariaeth oddi ar y safle, profiad gwaith a theithiau preswyl.
- 8.1.5 Cludiant ysgol.
- 8.1.6 Bydd y daith i ac o'r ysgol ac ymddygiad yn yr ardal gyfagos i'r ysgol yn fater i'r pennaeth benderfynu arno.

8.2 I bwy mae'r polisi'n berthnasol?

- 8.2.1 Mae'r polisi'n berthnasol i **bawb** sy'n defnyddio safle neu gerbydau'r ysgol: holl staff yr ysgol, myfyrwyr ar leoliad, contractwyr, rhieni/gofalwyr, ymwelwyr, asiantaethau allanol, aelodau pwyllgorau fel llywodraethwyr, cymdeithasau rhieni ac athrawon, aelodau'r cyhoedd, gwirfoddolwyr a dysgwyr.

9. Cyfrinachedd a diogelu

- 9.1 Efallai y bydd angen defnyddio Gweithdrefnau Amddiffyn Plant Lleol os yw diogelwch neu les dysgwr (neu ddysgwr arall) o dan fygythiad. **Mae dyletswydd ar y gweithwyr proffesiynol hynny sydd ynghlwm i gyfnewid gwybodaeth er mwyn diogelu “plentyn” gan gadw at Weithdrefnau Diogelu Cymru 2019.** Ni all athrawon a gweithwyr proffesiynol gynnig cyfrinachedd diamod i ddysgwyr mewn addysg na digwyddiadau camddefnyddio sylweddau a dylid bob amser sicrhau bod hynny'n eglur o'r cychwyn.
- 9.2 Os bydd dysgwr yn datgelu gwybodaeth sensitif, nad yw'n hysbys yn gyffredinol a bod y dysgwr yn gofyn i hynny beidio â chael ei rannu, bydd yn cael ei drafod gyda'r pennaeth/unigolyn diogelu dynodedig. Bydd y cais yn cael ei barchu; fodd bynnag, bydd cyfrinachedd yn cael ei dorri yn erbyn dymuniadau'r dysgwr pan fo:
- Mater diogelu.
  - 'Bywyd rhywun mewn perygl neu pan fo dysgwr mewn perygl o achosi niwed difrifol i eraill.'
  - Troseddau yn cael eu datgelu.
- 9.3 Fodd bynnag, byddwn yn gwneud pob ymdrech i roi gwybod i'r dysgwr yn gyntaf, gan egluro pam mae angen i hyn ddiogelwch a sicrhau cytundeb y dysgwr o ran y ffordd y mae'r ysgol yn bwriadu defnyddio unrhyw wybodaeth sensitif.
- 9.4 O ran addysg ar gamddefnyddio sylweddau:
- Os yw athro/athrawes yn clywed neu'n gweld rhywbeth yn ystod gwersi sy'n awgrymu bod dysgwr mewn perygl o niwed difrifol neu o achosi niwed difrifol i eraill bydd yn rhoi gwybod i'r pennaeth/unigolyn diogelu dynodedig
  - Bydd defnyddio rheolau sylfaenol cytunedig mewn dosbarthiadau yn gosod ffiniau clir, yn annog dysgwyr i beidio â rhannu gwybodaeth bersonol mewn lleoliad dosbarth ac yn sicrhau bod pawb yn teimlo eu bod yn cael eu parchu ac yn ddiogel
  - Os oes cwestiynau o natur bersonol neu gwestiynau penodol am e.e. gyffuriau anghyfreithlon, bydd dysgwyr yn cael eu cefnogi a'u hannog i siarad â'r aelod o staff i ymddiried ynddynt, rhieni/gofalwyr a/neu asiantaethau cefnogi priodol
  - Os yw athro yn clywed neu'n gweld rhywbeth yn ystod gwersi sy'n awgrymu bod gan ddysgwr wybodaeth am weithgareddau sy'n torri'r gyfraith, byddant yn cysylltu â'r pennaeth a'r Unigolyn Diogelu Dynodedig yn y lle cyntaf.

10. Rhannu Gwybodaeth a'r Rheoliad Diogelu Data Cyffredinol

- 10.1 Bydd cofnodion am ddigwyddiadau camddefnyddio sylweddau'n cael eu cadw yn unol â pholisi'r ysgol ar y Rheoliad Diogelu Data Cyffredinol (GDPR).

11. Cysylltiadau'r cyfryngau

- 11.1 Ni fydd y staff yn adrodd am ddigwyddiadau a/neu faterion yn ymwneud â Chamddefnyddio Sylweddau i'r wasg a'r cyfryngau lleol. Mae hyn yn torri cyfrinachedd a gallai arwain at gamau disgyblu. Bydd y Pennaeth, wrth ymgynghori â Swyddfa'r Wasg y sir a'r Llywodraethwyr, yn ymdrin yn bersonol â'r holl faterion ynghlwm â'r cyfryngau. Bydd yr holl ymholiadau gan y cyfryngau yn cael eu cyfeirio i Swyddfa'r Wasg y sir.

12. Rhannu gwybodaeth

- 12.1 Os bydd gennym unrhyw wybodaeth mewn perthynas â sylweddau anghyfreithlon neu ffug neu wybodaeth sy'n ymwneud a defnyddio unrhyw sylweddau neu ddelio sylweddau yn y gymuned, byddwn yn rhoi gwybod am hyn i'r heddlu, safonau masnach neu Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc fel y bo'n briodol.

13. Cydraddoldeb

13.1 Fel cyflogwr a darparwr gwasanaethau, ni fyddwn yn gwahaniaethu'n anghyfreithlon ar sail oedran, anabledd, rhyw, aibennu rhywedd, hil neu ethnigrwydd, crefydd neu gred, cyfeiriadedd rhywiol, priodas neu bartneriaeth sifil, beichiogrwydd neu famolaeth nac ar sail yr iaith Gymraeg. Mae'r holl ddysgwyr, eu rhieni/gofalwyr, gwirfoddolwyr, staff a llywodraethwyr yr ysgol yn cael eu gwerthfawrogi ac yn cael eu trin gydag urddas a pharch. Er mwyn gwneud penderfyniadau sensitif a deallus am anghenion dysgwyr a gallu rhieni/gofalwyr i ymateb i anghenion eu plant, mae'n bwysig i staff yr ysgol fod yn sensitif ynghylch gwahanol batrymau teuluoedd, ffyrdd o fyw a phatrymau magu plant sy'n amrywio ar draws gwahanol grwpiau hil, ethnig a diwylliannol. Ni fyddwn yn goddef unrhyw fath o wahaniaethu, aflonyddu nac erledigaeth. Byddwn yn gweithio trwy gymuned gyfan ein hysgol i sicrhau bod ein hymrwymiad i gydraddoldeb a thegwch yn cael ei rannu a byddwn yn cymryd camau i sicrhau bod ein hysgol yn hygyrch, yn groesawgar ac yn gynhwysol. Gweler Cynllun Cydraddoldeb Strategol cyfredol ein hysgol am ragor o wybodaeth.

14. Cwynion

14.1 Gweler polisi cwynion yr ysgol sydd i'w weld ar wefan yr ysgol.

15. Monitro ac adolygu

15.1 Byddwn yn adolygu'r polisi hwn bob dwy flynedd, neu fel mae angen. Bydd hyn yn cael ei benderfynu gan yr Uwch Dîm Arwain Uwchradd/Arbennig ar gyfer Cynhwysiant yn Sir Ddinbych. Bydd grŵp priodol yn cael ei alw ynghyd a bydd partneriaid perthnasol yn cael eu cynnwys.

15.2 Bydd y Pennaeth a'r Pennaeth Cynorthwyol (Cynhwysiant) yn sicrhau bod y canfyddiadau o'n Hadroddiad Rhwydwaith Ymchwil Iechyd Ysgolion ac o arfarniadau staff, rhieni/gofalwyr a dysgwyr yn cyfrannu at broses hunan-arfarnu'r ysgol ac at broses adolygu'r polisi.

15.3 Bydd y Pennaeth, Pennaeth Cynorthwyol (Cynhwysiant) a'r corff llywodraethu yn monitro digwyddiadau (e.e. nifer, natur, canlyniadau digwyddiadau a faint o atgyfeiriadau a wnaed i asiantaethau allanol) ac yn adolygu gweithdrefnau rheoli digwyddiadau.

15.4 Bydd yr Pennaeth Cynorthwyol (Cynhwysiant) a'r aelodau priodol o staff yn adolygu'r addysg ar gamddefnyddio sylweddau'n rheolaidd ac yn defnyddio adroddiadau'r Rhwydwaith Ymchwil Iechyd Ysgolion ac adborth gan ddysgwyr i sicrhau bod y rhaglenni'n ymateb i anghenion dysgwyr a bod amgylchedd dysgu cefnogol i bawb.

Rhan 2: Addysg

1. Nodau

- 2.1 Nod ein haddysg ar gamddefnyddio sylweddau yw galluogi dysgwyr i wneud penderfyniadau cyfrifol a chall am sylweddau sy'n cael eu defnyddio a/neu gamddefnyddio mewn cymdeithas. Rydym yn cydnabod ein bod yn byw mewn cymdeithas amrywiol a bydd y dysgwyr yn dod o amrywiaeth o gefndiroedd teuluol. Bydd ein rhaglen yn un anfeiriadol na fydd yn stereoteipio na chreu stigma. Ni ddylai credoau nac agweddau personol staff neu asiantaethau allanol ddylanwadu ar ein rhaglenni addysg.

2. Darparu

- 2.1 Mae gwersi'n cael eu darparu gan staff gwybodus, medrus a hyderus.
- 2.2 Mae dysgwyr yn cael gwybod am sefydliadau/gwasanaethau priodol i gael cyngor a/neu gefnogaeth ganddynt yn rhan o'u gwersi.

3. Adnoddau a chynnwys asiantaethau / mentrau allanol

- 3.1 Yn achlysurol, byddwn yn gweithio gydag asiantaethau allanol priodol e.e. Swyddog Cyswllt yr Heddlu i Ysgolion, i gyfrannu at agweddau penodol o'r rhaglen addysg ar gamddefnyddio sylweddau. Gofynnir iddynt weithio o fewn ffiniau'r polisi hwn i ychwanegu at ddarpariaeth y cwricwlwm, nid yn ei lle.
- 3.2 Mae staff yn bresennol yn ystod sesiynau darpariaeth allanol ac yn cymryd rhan wrth gefnogi dysgu, gan gyfrannu at y cylch sicrhau ansawdd ar gyfer y sesiynau.

4. Datblygiad proffesiynol parhaus

- 4.1 Bydd staff yn cael cyfle i fynd ar gyrsiau priodol ar ymwybyddiaeth o sylweddau.
- 4.2 Bydd staff yn bresennol mewn sesiynau sy'n cael eu darparu gan asiantaethau allanol.

5. Rhieni/gofalwyr

- 5.1 Mae'r ysgol yn cynnig cyfleon i godi ymwybyddiaeth rhieni trwy gyfathrebu cyson mewn nosweithiau rhieni a llythyrau.

Rhan 3: rheoli digwyddiadau sy'n gysylltiedig â chamddefnyddio sylweddau

1. Math o ddigwyddiadau

1.1 Gall pethau godi'n annisgwyl felly mae gennym ganllawiau manwl ar waith i gefnogi staff i gymryd camau priodol. Gall digwyddiadau o gamddefnyddio sylweddau ymwneud â dysgwyr, aelodau staff, rhieni/gofalwyr neu oedolion eraill.

Enghreifftiau o ddigwyddiadau yw:

- Darganfod cyffuriau neu baraffernalia cyffuriau ar y safle/tir
- Amheuaeth, sibrydion neu honiadau am weithgareddau unigolyn
- Datgelu camddefnydd o sylweddau
- Defnyddio neu arwyddion a symptomau o gamddefnyddio sylweddau
- Gwerthu/delio neu feddu ar sylweddau.

1.2 Bydd yr holl achosion yn cael eu trin o ddifrif a'u hadrodd i'r pennaeth. Mewn penderfyniadau am y camau gweithredu priodol i'w cymryd, lles a diogelwch dysgwyr a'r gymuned ysgol gyfan fydd y flaenoriaeth gyntaf. Os bydd unrhyw un yn ymddangos yn sâl neu'n anniogel o ganlyniad i gamddefnyddio sylweddau, bydd gweithdrefnau cymorth cyntaf yn cael eu dilyn. Os oes amheuaeth bod dysgwr wedi dioddef, neu mewn perygl o ddioddef niwed sylweddol, bydd gweithdrefnau diogelu yn cael eu dilyn. Os oes gweithgarwch troseddol yn cael ei ddatgelu neu ei amau, byddwn yn rhoi gwybod i Swyddog Heddlu Ysgolion. Am ganllawiau manylach, trowch at [atodiad 1](#).

2. Cynnwys yr Heddlu

2.1 Ar gyfer POB digwyddiad camddefnyddio sylweddau, diogelwch dysgwyr a chymuned yr ysgol gyfan yw'r flaenoriaeth.

2.2 Yn yr achos hwn, byddwn yn cynnwys Swyddog Heddlu Cymunedol Ysgolion ac nid yr Heddlu argyfwng ar gyfer digwyddiadau camddefnyddio sylweddau.

- 2.3 Os bydd y sefyllfa'n argyfwng, yna caiff 999 ei alw i gael ymateb cynt. Er enghraifft, os bydd unrhyw un yn ymddangos yn sâl neu'n anniogel o ganlyniad i gamddefnyddio sylweddau (e.e. gorddos, camddefnyddio toddyddion), byddwn yn dilyn gweithdrefnau cymorth cyntaf ac yn ffonio 999 os bydd angen. NEU, er enghraifft, pan fydd rhiant/gofalwr ar fin gyrru eu plentyn adref mewn cerbyd a bod amheuaeth nad ydynt mewn cyflwr i wneud hynny oherwydd penfeddwdod, neu fod digwyddiad yn ymwneud â chyffuriau anghyfreithlon.
- 2.4 Am fwy o fanylion am gynnwys Swyddog Heddlu Cymunedol Ysgolion/yr Heddlu, trowch at:
- Polisi Trechu Troseddau Ysgolion – Protocol ar gyfer Heddlu sy'n Cefnogi Ysgolion gyda Digwyddiadau Trosedd ac Anhrefn. Dogfen Gyfeirio ar gyfer Staff Ysgol (2016); a
  - Canllawiau i Ysgolion a Swyddogion Heddlu Cymunedol Ysgolion yn Cydweithio. Rheoli Digwyddiadau Ymddygiad mewn Ysgolion.
- 2.5 Sylwer y bydd y weithred o gyflenwi, delio neu feddu ar gyffur Dosbarth A yn drosedd. Nid oes modd ymdrin â hynny dan Bolisi Trechu Troseddau Ysgolion.

3. Gweithdrefnau i reoli digwyddiad sy'n ymwneud â dysgwyr **(atodiad 1)**

Bydd staff sy'n dod yn ymwybodol o anawsterau a/neu ddigwyddiadau sy'n ymwneud â dysgwyr a sylweddau yn rhoi gwybod i'r **pennaeth** neu'r **unigolyn arweiniol ar gyfer camddefnyddio sylweddau**. Bydd yr ymateb yn dibynnu ar fath a maint y risg, gyda rhai sefyllfaoedd sy'n gofyn am weithredu ar unwaith ac eraill angen amser er mwyn asesu gwybodaeth, cael cyngor a chynnwys asiantaethau eraill. Mae diogelwch y dysgwyr yn flaenoriaeth ym mhob achos. Bydd rhieni/ gofalwyr yn cael gwybod oni bai fod pryderon diogelu. Mae enghreifftiau o ddigwyddiadau a sut i'w rheoli i'w gweld yn [atodiad 1](#).

3.1 Y weithdrefn i ymdrin â dysgwr ar ôl digwyddiad

- 3.1.1 Cydnabyddir bod sylweddau'n gallu arwain at newidiadau i ymddygiad. Mae modd ymdrin ag ymddygiad fel hyn gan ddefnyddio ein Polisi Ymddygiad. Ni fydd yr ymddygiad yn cael ei gyfrif yn llai difrifol os yw wedi'i achosi gan y sylwedd.

- 3.1.2 Nid ein rôl ni yw darparu gofal meddygol i'r rhai o dan ddylanwad alcohol neu gyffuriau. Os yw dysgwr mewn perygl oherwydd amhariad ar eu cyflwr meddyliol, byddwn yn cysylltu â'r rhieni/gofalwyr a bydd angen iddynt gymryd cyfrifoldeb am eu plentyn. Os nad oes modd gwneud hynny, gofynnir i gyswllt brys priodol gynorthwyo. Fel arall, bydd y Gwasanaethau Cymdeithasol a Swyddog Heddlu Cymunedol Ysgolion yn cael eu galw i roi cyngor, os yw hynny'n briodol.
- 3.1.3 Ni fydd dysgwr yn cael cerdded, beicio na dal y bws adref os oes pryder am amhariad meddyliol o ganlyniad i unrhyw sylwedd. Bydd gofal oedolyn priodol yn cael ei sortio. Os oes angen, bydd grym rhesymol (gweler y [polisi Defnyddio Grym Rhesymol ac Ymyriad Corfforol sirol](#)) yn cael ei ddefnyddio.
- 3.1.4 Ein prif nod yw amddiffyn diogelwch a lles y dysgwr ac atal rhagor o ddigwyddiadau. Mae gennym set o sancsiynau a lefelau o gefnogaeth y cytunwyd arnynt ar gyfer dysgwyr sy'n rhan o ddigwyddiadau camddefnyddio sylweddau a byddwn yn gweithio'n agos gyda rhieni/gofalwyr, cydweithwyr yn yr ysgol ac asiantaethau partner fel Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc a'r Heddlu i ddarparu cefnogaeth briodol. Gweler [atodiad 1](#).

4. Y weithdrefn i ymdrin â digwyddiadau sy'n ymwneud â staff ([atodiad 1](#))

- 4.1 Ein pryder mwyaf yw lles dysgwyr sydd yn ein gofal. Mae diogelu ein dysgwyr yn fwy o flaenoriaeth na gweithdrefnau disgyblu staff. Mae digwyddiadau sy'n ymwneud â chamddefnyddio sylweddau (gan gynnwys cyffuriau, tybaco ac alcohol) sy'n cynnwys staff yn dod o dan bolisiau Adnoddau Dynol Sir Ddinbych a gallai camau disgyblu gael eu cymryd yn eu herbyn.

5. Y weithdrefn i ymdrin ag oedolion (heb fod yn staff) ([atodiad 1](#))

- 5.1 Lle'r amheuir bod rhiant/gofalwr neu ymwelydd â'r ysgol dan ddylanwad sylwedd, gofynnir iddynt adael ar unwaith. Bydd eu diogelwch yn cael ei sicrhau, gyda goruchwyliaeth os bydd angen. Mewn achosion lle'r ydym yn amau camddefnyddio sylweddau (meddu, defnyddio, cyflenwi) byddwn yn rhoi gwybod i'r Gwasanaethau

Cymdeithasol ac os amheuir bod sylweddau anghyfreithlon, bydd Swyddog Heddlu Ysgolion neu'r Heddlu'n cael gwybod. Os bydd oedolyn yn ysmegu neu'n defnyddio e-sigarét ar safle'r ysgol, bydd gofyn iddynt roi'r gorau i hynny, neu adael y safle.

5.2 Lle'r amheuir bod rhieni/gofalwyr sy'n cyrraedd yr ysgol i gasglu dysgwyr yn feddw neu dan ddylanwad sylwedd, ni fydd y dysgwr yn cael eu rhyddhau i'w gofal nhw (yn enwedig os ydynt yn gyrru cerbyd). Bydd staff priodol yn ceisio trefnu i gyswllt arall sydd wedi'i enwi ddod i gasglu'r dysgwr. Er hynny, os bydd y rhiant/gofalwr yn troi'n ymosodol, byddwn yn ffonio 999. Mae hyn yn unol â'n Polisi Diogelu.

5.3 Mae camau gweithredu y mae angen eu hatgyfeirio at sefydliadau eraill yn cynnwys:

- Ymchwilio i weithgarwch troseddol, gan gynnwys chwilio pobl neu eiddo personol (yr Heddlu)
- Ar wahân i gymorth cyntaf brys, dylai gweithwyr iechyd priodol ymdrin ag unrhyw argyfwng iechyd neu feddygol
- Mae asesu a darparu cefnogaeth a gwasanaethau i blant a theuluoedd bregus neu gythryblus yn faterion i'r Gwasanaethau Cymdeithasol neu Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc
- Mae rhaglenni cwnsela a thriniaeth cyffuriau'n gofyn am staff sydd wedi'u hyfforddi, sydd fel arfer ar gael drwy Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc, y Gwasanaethau Cymdeithasol, gwasanaethau iechyd neu wasanaethau arbenigol eraill ar gamddefnyddio sylweddau.

6. Y weithdrefn wrth ddarganfod paraffernalia cyffuriau ar dir yr ysgol ([atodiad 1](#))

6.1 Os ceir hyd i nodwyddau, chwistrellau neu baraffernalia cyffuriau ar safle ein hysgol:

- Bydd yr unigolyn arweiniol yn cael gwybod.
- Bydd y paraffernalia yn cael ei roi mewn blwch pethau miniog (os oes angen), gan ddefnyddio menig a gefel.
- Bydd y Gwasanaethau Amgylcheddol yn cael eu galw i wagio'r blwch (pan mae'n llawn).
- Byddwn yn rhoi gwybod i Swyddog Heddlu Ysgolion.
- Bydd y ffurflen cofnodi digwyddiad yn cael ei llenwi.

- Addysg diogelwch gyda dysgwyr yn ôl yr angen.

7. Y weithdrefn wrth ddarganfod sylweddau ar dir yr ysgol neu fynd â sylweddau oddi ar rywun

7.1 Pan fydd sylwedd amheus yn cael ei ddarganfod neu ei godi o fewn ffiniau ysgol NEU os yw aelod o staff yn dymuno mynd â sylwedd oddi ar rywun, byddwn yn dilyn Polisi Trechu Troseddau Ysgolion yr Heddlu:

- Mynd â'r sylwedd a'i roi mewn bag.
- Ni fydd staff yn ceisio dadansoddi na blasu unrhyw sylwedd anhysbys dan unrhyw amgylchiadau.
- Os amheuir eu bod yn gyffuriau cyfreithlon neu anghyfreithlon, byddwn yn cysylltu â Swyddog Heddlu Ysgolion i gael gwared ag o a chael cyngor am sut i weithredu yn y dyfodol. Os na fydd Swyddog Heddlu Ysgolion ar gael, cysylltir â'r Heddlu lleol cyn gynted ag y bo modd. Byddwn yn egluro'r sefyllfa ac yn gofyn am rif digwyddiad.
- Byddwn yn sicrhau bod aelod arall o staff yn dyst wrth fynd â sylwedd oddi ar unigolyn.
- Alcohol – ei dywallt a thafu'r cynhwysydd (hysbysu'r rhiant/gofalwr a allai fod eisiau casglu'r eitem).
- Tybaco – ei ddinistrio a'i daflu (hysbysu'r rhiant/gofalwr a allai fod eisiau casglu'r eitem).
- E-sigaréts – eu dinistrio a'u taflu (hysbysu'r rhiant/gofalwr a allai fod eisiau casglu'r eitem).
- Cyffuriau anghyfreithlon, cyffuriau newydd sy'n dod i'r amlwg, sylweddau anwedol – byddwn yn storio'r sylwedd mewn lleoliad addas yng ngŵydd tyst wrth aros i'r heddlu gyrraedd.
- Gall WEDINOS gael ei ddefnyddio (www.wedinos.org) i ddadansoddi sylwedd anhysbys i ddeall beth ydyw yn union.
- Bydd ffurflen cofnodi digwyddiad yn cael ei llenwi, yn egluro sut y cafwyd gwared â'r sylwedd, a bydd yn cynnwys llofnodion tystion, a llofnod gan yr heddlu os oedd sylwedd anghyfreithlon.

8. Achosion o gamddefnyddio sylweddau sy'n digwydd tu allan i oriau ysgol/yn y gymuned leol

- 8.1 Nid gan yr ysgol rôl i ymdrin â digwyddiadau sy'n ymwneud â sylweddau y tu allan i oriau ac adeiladau'r ysgol ac eithrio:
- Ar deithiau ac ymweliadau ysgol, pan fydd yr un disgwyliadau a gweithdrefnau'n berthnasol i'r graddau y mae hynny'n rhesymol ac ymarferol;
  - Drwy basio gwybodaeth i asiantaethau perthnasol pan fydd bygythiad i ddiogelwch neu les dysgwr;
  - I gynorthwyo'r heddlu i atal defnyddio'r tir o amgylch yr ysgol i werthu cyffuriau;
  - Pan fo oedolion sy'n camddefnyddio sylweddau (gan gynnwys alcohol) yn amharu ar ddiogelwch dysgwr;
  - Os bydd digwyddiadau'n codi yn y gymuned leol, byddwn yn gwneud gwaith ychwanegol gydag asiantaethau allanol priodol i ategu negeseuon allweddol trwy'r cwricwlwm a gwasanaethau'r ysgol.

9. Chwilio

Guidelines_-_Schoo WSPSP_School_Crim
l_Behaviour_Incidene_Beat_Protocol_ENK

- Ni chaiff staff chwilio dysgwyr nac oedolion, eu dillad na'u heiddo personol heb ganiatâd, hyd yn oed wrth amau bod ganddynt sylwedd neu eitem waharddedig.
- Os bydd achlysur lle mae'r ysgol yn amau bod gan ddisgybl sylwedd neu rywbeth sydd wedi'i wahardd yn eu meddiant, bydd staff penodol yn cael eu galw i gynorthwyo ac os oes rheswm i amau, bydd gofyn i ddisgyblion wagio eu bagiau a'u pocedi dan oruchwyliaeth dau aelod o staff.
- Gall staff chwilio eiddo'r ysgol, e.e. desgiau, loceri, er y dylid cael caniatâd ymlaen llaw. Gellir cynnal chwiliadau hyd yn oed os gwrthodir caniatâd.
- Caiff staff yr ysgol ofyn i rywun wagio eu pocedi, bagiau ac ati. Os na lwyddir i ddarbwylllo rhywun sy'n cael eu hamau o gamddefnyddio sylweddau i gydymffurfio â'r cais hwn, gall yr ysgol wneud un neu'r ddau o'r canlynol: yn achos dysgwr,

cysylltu â rhiant/gofalwr a gofyn iddynt ddod i'r ysgol i chwilio'r dysgwr a'u heiddo; NEU ddilyn camau ffurfiol a chysylltu â Swyddog Heddlu Cymunedol Ysgolion.

- Ni all staff gadw dysgwr neu oedolyn heb eu caniatâd at ddiben chwiliad.

9.1 Cysylltu â rhieni/gofalwyr

9.1.1 Gwneir ymdrech resymol i gysylltu â rhieni/gofalwyr i roi gwybod iddynt bod eu plentyn yn cael eu hamau o fod â sylwedd neu rywbeth wedi'i wahardd yn eu meddiant a'u bod wedi gwrthod gwagio eu bag neu bocedi. Nid oes gan rhieni/gofalwyr hawl i atal chwiliad o'r fath nac i'w ohirio'n ddiangen. Pwerau cyfyngedig sydd gan yr heddlu i gadw unigolyn cyn eu chwilio. Os oes modd cysylltu â rhieni/gofalwyr a'u bod yn gallu dod i safle'r ysgol, byddant yn cael eu hebrwng i'r ystafell lle bydd y sefyllfa'n cael ei thrin a'i thrafod. Bydd rhieni/gofalwyr yn cael gwybod am unrhyw ddigwyddiad sy'n gysylltiedig â sylweddau oni bai:

- Fod pryderon diogelu
- Y byddai'n ymyrryd ag ymchwiliad ysgol
- Y byddai'n ymyrryd ag ymchwiliad yr heddlu
- Y gallai arwain at fwy o niwed i'r dysgwr am reswm arall.

9.1.2 Byddwn fel arfer yn cysylltu â rhieni/gofalwyr yn uniongyrchol dros y ffôn mewn achos lle mae prawf o ddefnyddio sylweddau. Os oes amheuaeth ond nad yw wedi'i brofi, bydd y rhieni'n dal i gael gwybod.

9.2 Cysylltu â'r heddlu (Swyddog Heddlu Cymunedol Ysgolion)

9.2.1 Pan fo gwybodaeth yn cael ei throsglwyddo i'r heddlu, gofynnir am chwiliad a phwysleisir lle bynnag bo modd mai Swyddog Heddlu Cymunedol Ysgolion (neu swyddogion eraill fel rhai mewn dillad plaen neu swyddogion amddiffyn teuluoedd) sydd eu hangen. Dim ond fel dewis olaf, neu os oes angen cynnal chwiliad yn gyflym, y bydd swyddogion mewn lifrai yn dod i'r ysgol.

9.2.2 Wrth gyrraedd, bydd swyddogion yn cael eu briffio ynglŷn â natur yr honiad a hyder yn y ffynhonnell wybodaeth. Byddant yn cael eu hebrwng i'r ystafell lle bydd y chwiliad yn digwydd, os yw'r dysgwr eisoes yn cael eu cadw yno.

9.2.3 Pan nad yw'r rhieni/gofalwyr yn bresennol, bydd aelod o staff yr ysgol (staff addysgu neu staff fel arall) yn bresennol trwy gydol y chwiliad (**bydd angen i'r**

ysgol wneud asesiad risg). Er y caniateir rhai cwestiynau yn gysylltiedig â'r chwiliad, ni chaniateir unrhyw gyfweiliad ffurfiol oni bai fod y rhieni/gofalwyr yn bresennol. Mae'n annhebygol iawn y cynhelir cyfweiliad o'r fath ar dir yr ysgol.

- 9.2.4 Dylai staff fod yn wylidwrs o unrhyw ymgais gan y dysgwr i gael gwared ag unrhyw gyffuriau, neu geisio pasio'r cyffuriau i unrhyw ddysgwr arall, naill ai yn y dosbarth neu ar y ffordd i gael chwiliad.

10. Cyfweld ac ymchwiliadau

- 10.1 Bydd rhagor o ymchwiliadau'n cael eu cynnal ar ôl y digwyddiad; ac os yw'n briodol, bydd cyfweiliadau'n cael eu cynnal i bennu'r ffeithiau, i ba raddau'r oedd yr unigolyn ynghlwm â'r digwyddiad ac a oedd pobl eraill yn rhan ohono. Efallai y bydd angen i ni hefyd drefnu cyfweiliadau gyda staff neu ddysgwyr eraill i bennu'r ffeithiau a chael cadarnhad. Bydd rhieni/gofalwyr yn cael gweld eu plentyn gydag aelod o staff yn bresennol drwy'r amser. Gall Swyddog Heddlu Cymunedol Ysgolion fod yn rhan o ymchwiliadau partneriaeth neu'r heddlu pan fydd sylweddau anghyfreithlon yn cael eu hamau. Os oes angen cynnwys yr heddlu, bydd rhieni/gofalwyr yn cael gwybod a'u gwahodd i fod gyda'u plentyn.

13. Cofnodi digwyddiadau ([atodiad 2](#))

- 13.1 Bydd cofnodion yn cael eu cadw ar gyfer POB digwyddiad yn gysylltiedig â chamddefnyddio sylweddau gan ddefnyddio [atodiad 2](#). Rhaid cadw cofnodion o'r HOLL gyfweiliadau.
- 13.2 Nid oes dyletswydd gyffredinol yn y gyfraith droseddol i ni fel ysgol ddatgelu gwybodaeth am gamddefnyddio sylweddau ac eithrio o dan Ddeddf Camddefnyddio Cyffuriau 1971, pan fo trosedd wedi ei chyflawni os yw unigolyn yn caniatáu i eiddo gael ei ddefnyddio ar gyfer ysmegu canabis neu opiwm, neu gynhyrchu, cyflenwi neu weinyddu cyffuriau rheoledig, ac nad oes dim yn cael ei wneud i'w atal.

Atodiad 1: Siartiau Llif a Sancsiynau Digwyddiadau Camddefnyddio Sylweddau

CRYNODEB O REOLI DIGWYDDIADAU CAMDDEFNYDDIO SYLWEDDAU (2024)

Unigolion enwebedig sy'n gyfrifol am ddigwyddiadau camddefnyddio sylweddau

Diogelwch, Diogelu a Throsedd

Diogelwch dysgwyr a chymuned yr ysgol gyfan yw'r flaenoriaeth. Os bydd unrhyw un yn ymddangos yn sâl neu'n anniogel o ganlyniad i gamddefnyddio sylweddau, dilynwch weithdrefnau cymorth cyntaf. Os oes amheuaeth bod dysgwr wedi dioddef, neu mewn perygl o ddioddef niwed sylweddol, dilynwch weithdrefnau diogelu. Os oes gweithgarwch troseddol yn cael ei ddatgelu neu ei amau, rhowch wybod i Swyddog Heddlu Ysgolion.

Rhifau Cyswllt Defnyddiol

Chwilio

Ni chaiff staff yr ysgol chwilio disgyblion nac oedolion, eu dillad na'u heiddo personol heb ganiatâd, hyd yn oed os ydynt yn amau bod y person yn meddu ar sylwedd neu eitem waharddedig. Os bydd achlysur lle mae'r ysgol yn amau bod gan ddisgybl sylwedd neu rywbeth sydd wedi'i wahardd yn eu meddiant, bydd staff penodol yn cael eu galw i gynorthwyo ac os oes rheswm i amau, bydd gofyn i ddisgyblion wagio eu bagiau a'u pocedi dan oruchwyliaeth dau aelod o staff. Gall staff chwilio eiddo'r ysgol, e.e. desgiau, loceri, er y dylid cael caniatâd ymlaen llaw. Gellir cynnal chwiliadau hyd yn oed os gwrthodir caniatâd. Caiff staff yr ysgol ofyn i rywun wagio eu pocedi, bagiau ac ati. Os na lwyddir i ddarbwylllo rhywun sy'n cael eu hamau o gamddefnyddio sylweddau i gydymffurfio â'r cais hwn, gall yr ysgol wneud un neu'r ddau o'r canlynol: yn achos dysgwr, cysylltu â rhiant/gofalwr a gofyn iddynt ddod i'r ysgol i chwilio'r disgybl a'u heiddo; NEU ddilyn camau ffurfiol a chysylltu â Swyddog Heddlu Cymunedol Ysgolion. Ni all staff gadw dysgwr neu oedolyn heb eu caniatâd at ddiben chwiliad.

Cyfyngau

NI FYDD digwyddiadau neu faterion yn ymwneud â chamddefnyddio sylweddau'n cael eu rhannu â'r wasg a'r cyfyngau lleol. Bydd y Pennaeth, wrth ymgynghori â Swyddfa'r Wasg y sir a'r Llywodraethwyr, yn ymdrin â'r holl faterion ynghlwm â'r cyfyngau.

Yr Heddlu

Galwch Swyddog Heddlu Ysgolion ac nid yr heddlu argyfwng ar gyfer POB digwyddiad camddefnyddio sylweddau. Os nad ydynt ar gael ac os yw'r sefyllfa'n argyfwng, efallai y bydd angen ffonio 999 i gael ymateb cynt. Er enghraifft, pan fydd rhiant/gofalwr ar fin gyrru eu plentyn adref mewn cerbyd a bod amheuaeth nad ydynt mewn cyflwr i wneud hynny oherwydd penfeddwod, neu fod digwyddiad yn ymwneud â chyffuriau anghyfreithlon.

Gwaredu sylwedd sydd wedi'i chymryd oddi ar rywun

Sicrhewch fod aelod arall o staff yn dyst wrth fynd â sylwedd oddi ar unigolyn.

Rhoi'r sylwedd mewn bag.

Ni ddylai staff geisio dadansoddi na blasu unrhyw sylwedd anhysbys dan unrhyw amgylchiadau.

Alcohol – gellir ei dywallt a thafu'r cynhwysydd (hysbysu'r rhiant/gofalwr a allai fod eisiau casglu'r eitem).

Tybaco – gellir ei ddinistrio a'i daflu (hysbysu'r rhiant/gofalwr a allai fod eisiau casglu'r eitem).

E-sigaréts – gellir eu dinistrio a'u taflu (hysbysu'r rhiant/gofalwr a allai fod eisiau casglu'r eitem).

Os oes amheuaeth o gyffuriau anghyfreithlon, cyffuriau newydd sy'n dod i'r amlwg, sylweddau anwedol – bydd y sylwedd yn cael ei storio mewn lleoliad addas (sêff yn ddelfrydol) yng ngŵydd tyst. Bydd Swyddog Heddlu Ysgolion yn cael ei alw i gael gwared â'r sylwedd ac i roi cyngor am sut i weithredu yn y dyfodol. Os na fydd Swyddog Heddlu Ysgolion ar gael, cysylltir â'r Heddlu lleol. Bydd y sefyllfa'n cael ei hegluro a rhif digwyddiad yn cael ei gofnodi.

Gall sylwedd gael ei anfon at wedinos.org i'w ddadansoddi. Llenwch y ffurflen digwyddiad, gan egluro sut y cafwyd gwared â'r sylwedd, a chynnwys llofnodion gan dystion. Ategwch negeseuon addysgol priodol gyda'r dysgwyr os oes angen.

Digwyddiadau camddefnyddio sylweddau sy'n ymwneud â dysgwyr

Cyfeiriwch at y Weithdrefn Chwilio

Gweler hefyd y nodiadau ar gamddefnyddio toddyddion

Defnyddio neu amheuaeth o ddefnyddio, meddu ar neu gyflenwi sylwedd

Dywedwch wrth yr unigolyn arweiniol.

Os yw'r dysgwr dan ddylanwad sylwedd, cymhorthydd cyntaf i'w trin fel y bo'n briodol a cheisio cymorth meddygol (os oes angen).

Tynnwch ddysgwyr eraill o'r sefyllfa NEU fynd â'r dysgwr sy'n rhan o'r digwyddiad i ystafell breifat, a dau aelod o staff i oruchwylio.

Os oes gan y dysgwr sylwedd yn eu meddiant, ewch â'r sylwedd oddi ar y dysgwr os yw'n ddiogel gwneud hynny. Dilynwch y weithdrefn chwilio. Os yw'r dysgwr yn cael ei gludo i'r ysbyty, rhowch y sylwedd i staff yr ysbyty.

Cysylltwch â'r rhieni/gofalwyr i gasglu'r dysgwr. Os nad ydynt ar gael neu os ydynt yn gwrthod casglu'r dysgwr, rheolwch y digwyddiad yn unol â chanllawiau meddygol, amddiffyn plant ac ynysu (i'w reoli yn ôl disgrisiwn yr ysgol).

Dau aelod o staff i aros gyda'r dysgwr nes daw'r rhiant/gofalwr.

Cysylltwch â Swyddog Heddlu Ysgolion NEU yr Heddlu os nad yw ar gael.

Cynhaliwch ymchwiliadau a chyfweliadau.

Cael gwared â'r sylwedd sydd wedi'i thynnu oddi ar rywun neu ei rhoi i'r heddlu i ymchwilio ymhellach (dilynwch y weithdrefn i gael gwared â sylwedd sydd wedi'i thynnu oddi ar rywun).

Addysgwch ddysgwyr eraill os oes angen.

Llenwch ffurflen cofnodi digwyddiad.

Gosodwch sancsiynau ar y dysgwr.

Gwnewch atgyfeiriad at Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc.

Rhowch wybod i'r ALI a'r Llywodraethwyr os oes angen.

Datgelu camddefnyddio sylweddau

Os bydd dysgwr yn datgelu eu bod yn camddefnyddio sylwedd NEU fod dysgwr yn datgelu bod camddefnydd rhywun arall o sylweddau'n effeithio arny'n nhw:

Dywedwch wrth yr unigolyn arweiniol.

Ystyriwch wirionedd y datgeliad yn ogystal â materion cyfrinachedd, sylweddau dan sylw – faint ohonynt, statws cyfreithiol, risg, oedran y dysgwr, cymhelliant, lefel y defnydd, hanes blaenorol, amgylchiadau personol diweddar, ac ati.

Trafodwch gyda'r dysgwr.

Trafodwch y mater gyda'r rhiant/gofalwr gan roi blaenoriaeth i ddiogelwch y dysgwr a bodloni anghenion lles.

Cynwch atgyfeiriad ar unwaith at Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl

Gwybodaeth Ddiogelwch – Toddyddion

Bywyd rhywun mewn perygl neu pan fo dysgwr mewn perygl o achosi niwed difrifol i eraill.

Mae'n RHAID cyfrif defnydd o doddyddion yn flaenoriaeth a **RHAID** gwneud atgyfeiriad yr un diwrnod â'r digwyddiad at Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc gyda'r pennawd 'Brys – defnyddio toddyddion'.

Defnyddio Toddyddion

Cysylltu â'r unigolyn cymorth cyntaf dynodedig i aros gyda'r dysgwr gan y gallent fod angen sylw.

Os ydynt dan ddylanwad, tynnu'r dysgwr o'r sefyllfa prif ffrwd a mynd â nhw i fan tawel (nid yr uned cynhwysiant/ystafell dawel gan nad cosb yw hyn).

Rhowch ddiod o ddŵr i'r dysgwr, a siarad yn bwylllog ac yn dawel gyda nhw.

Ceisiwch ddeall pa doddydd maent wedi'i ddefnyddio, faint ohono a phryd.

Os yw'r dysgwr yn cael trafferth anadlu, os yw eu calon yn curo'n anarferol gyda chur pen/meigrin, os ydynt yn welw ac yn ffwndrus neu'n ymddwyn yn anarferol ac yn beryglus, galwch am gymorth meddygol h.y. ambiwlans.

Os yw'r dysgwr yn llewygu neu'n troi'n anymwybodol, rhowch nhw yn yr ystum adfer a ffoniwch 999 gan egluro'r sefyllfa a dweud beth maent wedi'i gymryd.

Datgelu camddefnyddio toddyddion

Os nad yw'r dysgwr gan ddylanwad ond eu bod wedi datgelu eu bod yn defnyddio sylweddau; ewch â nhw i le mwy cyfrinachol a gofyn iddynt drafod pa mor aml a faint maent yn ei ddefnyddio.

Edrychwch ar eu rhesymau dros ei ddefnyddio'n bwylllog ac awgrymwch gyfarfod ag un o weithwyr Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc – eglurwch beryglon defnyddio sylweddau i'r dysgwr h.y. marw yn y fan a'r lle (heb godi ofn yn ddiangen) a bod angen iddynt siarad am hyn gyda gweithiwr arbennig.

Os yw'r dysgwr yn gwrthod cyfarfod â'r Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau, gofynnwch a fyddai'n iawn siarad gyda'r Gwasanaeth hwnnw a chael cyngor ar sut y gallen nhw (yr ysgol) gefnogi'r person ifanc heb iddynt gyfarfod y Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau am y tro.

Digwyddiadau camddefnyddio sylweddau sy'n ymwneud â staff

Dywedwch wrth yr unigolyn arweiniol.
Os ydynt dan ddylanwad sylwedd, gofynnwch i unigolyn cymorth cyntaf eu trin fel y bo'n briodol. Ceisiwch gymorth meddygol os oes ei angen.
Os ydynt dan ddylanwad neu'n meddu ar gyffuriau neu alcohol, ewch â'r aelod o staff oddi wrth ddysgwyr i sicrhau diogelwch.
Gweithiwch yn unol â'r polisi sydd gan yr ysgol/Sir Ddinbych ar waith ar gyfer digwyddiadau'n ymwneud â staff.
Llenwch ffurflen cofnodi digwyddiad.

Canfod paraffernalia cyffuriau ar dir yr ysgol

Dywedwch wrth yr unigolyn arweiniol.
Rhowch y paraffernalia mewn blwch pethau miniog, gan ddefnyddio menig a gefel.
Cysylltwch â'r Gwasanaethau Amgylcheddol ar 01824 712102 i wagio'r blwch.
Rhowch wybod i Swyddog Heddlu Ysgolion os oes angen.
Llenwch ffurflen cofnodi digwyddiad.
Ategwch negeseuon addysgol priodol gyda'r dysgwyr os oes angen.

Digwyddiadau camddefnyddio sylweddau lle mae amheuan am gyflenwi yn y gymuned leol neu bryderon am gynhyrchion ffug

Dywedwch wrth yr unigolyn arweiniol.
Cysylltwch â Swyddog Heddlu Ysgolion.
Cysylltwch â'r Safonau Masnach ar 01824 706057 os tybir bod alcohol neu dybaco ffug ynghlwm â'r mater.
Llenwch ffurflen cofnodi digwyddiad.

Digwyddiadau camddefnyddio sylweddau sy'n ymwneud ag oedolion eraill

Dywedwch wrth yr unigolyn arweiniol.
Peidiwch â rhyddhau'r dysgwr i ofal y rhiant/gofalwr os yw'r rhiant/gofalwr dan ddylanwad ac yn bwriadu gyrru cerbyd; cysylltwch â chysylltiadau eraill sydd wedi'u henwi i gasglu'r dysgwr yn lle'r rhiant/gofalwr. Os yw'r rhiant/gofalwr yn troi'n ymosodol, ffoniwch 999.
Dilynwch weithdrefn ddiogelu'r ysgol, os yw'n briodol, os yw'r rhiant/gofalwr dan ddylanwad sylwedd.
Os gwneir honiadau heb dystiolaeth ynglŷn â meddu ar, defnyddio neu gyflenwi sylwedd, casglwch dystiolaeth a monitwrwch, cysylltwch â'r Gwasanaethau Cymdeithasol a chysylltwch â'r Heddlu os oes amheuaeth o gyffuriau anghyfreithlon neu ymddygiad troseddol neu 999 os yw'r rhiant/gofalwr yn ymosodol.
Llenwch ffurflen cofnodi digwyddiad.

Darganfod Sylweddau ar Dir yr Ysgol

Dywedwch wrth yr unigolyn arweiniol.
Sicrhewch fod aelod arall o staff yn dyst wrth fynd â sylwedd oddi ar unigolyn.
Ewch â'r sylwedd a'i roi mewn bag.
Peidiwch â cheisio dadansoddi na blasu unrhyw sylwedd anhysbys dan unrhyw amgylchiadau.

Alcohol – gall gael ei dywallt a chael gwared â'r cynhwysydd.

Tybaco – gall gael ei ddinistrio a chael gwared â'r cynhwysydd.

E-sigaréts – gallant gael eu dinistrio a chael gwared arnynt.

Os oes amheuaeth o gyffuriau anghyfreithlon, cyffuriau newydd sy'n dod i'r amlwg, sylweddau anweddol – storiwch y sylwedd mewn lleoliad addas (sêff yn ddelfrydol) yng ngŵydd tyst. Cysylltwch â Swyddog Heddlu Ysgolion i gael gwared â'r sylwedd ac i roi cyngor am sut i weithredu yn y dyfodol. Os nad yw Swyddog Heddlu Ysgolion ar gael, cysylltwch â'r Heddlu lleol. Eglurwch y sefyllfa gan vofyn am rif digwyddiad.

Gall sylwedd gael ei anfon at WEDINOS.ORG i'w ddadansoddi.
Llenwch y ffurflen digwyddiad, gan egluro sut y cafwyd gwared â'r sylwedd, a chynnwys llofnodion gan dystion.

SANCSIYNAU

DILYNWCH Y SIARTIAU LLIF AR GYFER POB DIGWYDDIAD.

- Mae'r sancsiynau hyn wedi'u datblygu gyda'r bwriad o gadw'r dysgwr a'u cyfoedion yn ddiogel.
- Cydnabyddir bod sylweddau'n gallu arwain at newid i ymddygiad. Mae modd ymdrin ag ymddygiad fel hyn gan ddefnyddio ein Polisi Ymddygiad. Ni fydd yr ymddygiad yn cael ei gyfrif yn llai difrifol os yw wedi'i achosi gan y sylwedd.
- Gall gwahardd dysgwr o'r ysgol weithiau arwain at fwy o gamddefnyddio sylweddau, a gan feddwl am ddiogelu, mae sancsiynau amgen wedi'u datblygu sy'n cynnwys addysg am gamddefnyddio sylweddau ac ymddygiad.
- Ymdrinnir â phob achos yn unigol, gan bennu cyd-destun ac amgylchiadau'r camddefnydd, a rhoi ystyriaeth i ffactorau eraill fel diogelu, Llinellau Sirol, ac ati.

*Pan mae digwyddiad, dylid ystyried y canlynol yn ystod cyfarfod ailintegreiddio gyda rhieni (gallai gynnwys Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc, Nyrs yr Ysgol neu'r Heddlu):

- Cynllun Cefnogi Bugeiliol
- Pwyllgor Llywodraethwyr a chontract
- Gwybodaeth a chynghor ar gamddefnyddio sylweddau a'r gwasanaethau cymorth sydd ar gael
- Cynnig sesiwn gefnogi gydag aelod o staff priodol ar y diwrnod dychwelyd i'r ysgol
- Cynnig atgyfeirio ymlaen at Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc
- Atgyfeiriad at wasanaethau eraill, o bosib'

- Gwasanaeth Atal posib'

SANCSIYNAU AR GYFER DYSGWYR SY’N CAMDDEFNYDDIO SYLWEDDAU – DIODYDD EJNI

	Trosedd	Sanctsiwn	Camau gweithredu
Defnyddio, meddiant, cyflenwi	Unrhyw un	Dim diodydd egni yn yr ysgol	<p>Ewch â’r diod egni oddi ar y dysgwr a chael gwared ag o.</p> <p>Ffoniwch y rhieni i ddweud bod diod egni wedi’i dynnu oddi ar y dysgwr gan amlinellu’r pryderon ynghlwm ag yfed y diodydd hyn.</p> <p>Cam gweithredu pellach – bydd y polisi ymddygiad yn cael ei ddilyn os bydd yfed diodydd egni’n dod yn broblem barhaus neu’n effeithio ar yr ysgol o ran ymddygiad.</p>

SANCSIYNAU AR GYFER DYSGWYR SY’N CAMDDEFNYDDIO SYLWEDDAU – ALCOHOL

- Cydnabyddir bod sylweddau’n gallu arwain at newidiadau i ymddygiad. Mae modd ymdrin ag ymddygiad fel hyn gan ddefnyddio ein Polisi Ymddygiad. Ni fydd yr ymddygiad yn cael ei gyfrif yn llai difrifol os yw wedi’i achosi gan y sylwedd.
- Ni all unrhyw ddysgwr sydd dan ddylanwad unrhyw sylwedd aros ar safle’r ysgol. Efallai y byddant angen sylw meddygol ar frys, neu fe fydd yn rhaid i’r rhiant/gofalwr eu casglu ar unwaith.
- SYLWER: mae posib’ darparu ymyrraeth 5 diwrnod gyda Barnardo’s fel dewis amgen i wahardd (ond nid yn ogystal â gwahardd). Nid oes modd cynnig ymyrraeth 5 diwrnod ar bob cam – dim ond unwaith.
- **DILYNWCH Y SIARTIAU LLIF AR GYFER POB DIGWYDDIAD.**

Sylwedd	Trosedd	Sanctsiwn	Camau gweithredu
Meddiant (heb ei agor / heb ei yfed)	Unrhyw un	Gwaharddiad mewnol 1 diwrnod Os yw’r digwyddiad yn cynnwys problem ymddygiad sylweddol, gallai’r polisi ymddygiad (gwahardd) fod yn berthnasol	Anfon llythyr safonol 1 a thafleuni am alcohol a Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc.
Yfed	1af	Gwaharddiad am gyfnod penodol o ddiwrnod neu gynnig ymyrraeth 5 diwrnod gyda Barnardo’s. Os yw’r person ifanc yn gwrthod, neu ddim yn cydweithredu ar ôl cychwyn, bydd yn troi’n waharddiad Os yw’r digwyddiad yn cynnwys problem ymddygiad sylweddol, gallai’r polisi ymddygiad (gwahardd) fod yn berthnasol	Anfon llythyr safonol 2 a thafleuni am alcohol a Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc. Atgyfeirio at Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc. Pecyn addysg gyda’r dysgwr. Cyfarfod ffurfiol gyda’r dysgwr a rhiant/gofalwr a Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc.

	2il	<p>Gwaharddiad am gyfnod penodol o 2 diwrnod neu gynnig ymyrraeth 5 diwrnod gyda Barnardo's. Os yw'r person ifanc yn gwrthod, neu ddim yn cydweithredu ar ôl cychwyn, bydd yn troi'n waharddiad</p> <p>Os yw'r digwyddiad yn cynnwys problem ymddygiad sylweddol, gallai'r polisi ymddygiad (gwahardd) fod yn berthnasol</p>	<p>Anfon llythyr safonol 3 a thafleuni am alcohol a Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc.</p> <p>Atgyfeirio at Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc.</p> <p>Pecyn addysg gyda'r dysgwr.</p> <p>Cyfarfod ffurfiol gyda'r dysgwr a rhiant/gofalwr a Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc.</p>
	Eto	<p>Gwaharddiad am gyfnod penodol o 3 diwrnod neu gynnig ymyrraeth 5 diwrnod gyda Barnardo's. Os yw'r person ifanc yn gwrthod, neu ddim yn cydweithredu ar ôl cychwyn, bydd yn troi'n waharddiad</p> <p>Os yw'r digwyddiad yn cynnwys problem ymddygiad sylweddol, gallai'r polisi ymddygiad (gwahardd) fod yn berthnasol</p>	<p>Anfon llythyr safonol 4 a thafleuni am alcohol a Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc.</p> <p>Atgyfeirio at Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc.</p> <p>Pecyn addysg gyda'r dysgwr.</p> <p>Cyfarfod ffurfiol gyda'r dysgwr a rhiant/gofalwr a Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc.</p> <p>Cyfarfod ailintegreiddio gyda'r dysgwr a rhiant/gofalwr *.</p>
Cyflenwi / Dod â pheth i'r ysgol i'w rannu	1af	<p>Gwaharddiad am gyfnod penodol o 3 diwrnod neu gynnig ymyrraeth 5 diwrnod gyda Barnardo's. Os yw'r person ifanc yn gwrthod, neu ddim yn cydweithredu ar ôl cychwyn, bydd yn troi'n waharddiad</p> <p>Os yw'r digwyddiad yn cynnwys problem ymddygiad sylweddol, gallai'r polisi ymddygiad (gwahardd) fod yn berthnasol</p>	<p>Anfon llythyr safonol 5 a thafleuni am alcohol a Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc.</p> <p>Atgyfeirio at Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc.</p> <p>Pecyn addysg gyda'r dysgwr.</p> <p>Cyfarfod ffurfiol gyda'r dysgwr a rhiant/gofalwr a Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc.</p> <p>Cyfarfod ailintegreiddio gyda'r dysgwr a rhiant/gofalwr *.</p>

	2il	<p>Gwaharddiad am gyfnod penodol o 5 diwrnod neu gynnisg ymyrraeth 5 diwrnod gyda Barnardo's. Os yw'r person ifanc yn gwrthod, neu ddim yn cydweithredu ar ôl cychwyn, bydd yn troi'n waharddiad</p> <p>Os yw'r digwyddiad yn cynnwys problem ymddygiad sylweddol, gallai'r polisi ymddygiad (gwahardd) fod yn berthnasol</p>	<p>Anfon llythyr safonol 6 a thafleuni am alcohol a Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc.</p> <p>Atgyfeirio at Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc.</p> <p>Pecyn addysg gyda'r dysgwr.</p> <p>Cyfarfod ffurfiol gyda'r dysgwr a rhiant/gofalwr a Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc.</p> <p>Cyfarfod ailintegreiddio gyda'r dysgwr a rhiant/gofalwr *.</p>
	Eto	Gwaharddiad parhaol gan weithio gyda'r awdurdod lleol	<p>Troi at y gweithdrefnau sy'n ymwneud â gwaharddiad parhaol a chysylltu â'r Swyddog Cynhwysiant yng Ngwasanaethau Addysg a Phlant Sir Ddinbych i drafod.</p> <p>Gwaith parhaus/atgyfeiriad gyda Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc</p>
Datgelu		Amherthnasol	Os bydd person ifanc yn datgelu camddefnyddio alcohol, dylid atgyfeirio ar unwaith at Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc.

*Gallai cyfarfod ailintegreiddio gyda rhieni drafod y strategaethau canlynol (gallai gynnwys Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc, Nyrs yr Ysgol neu'r Heddlu):

- Cynllun Cefnogi Bugeiliol
- Pwyllgor Llywodraethwyr a chontract
- Gwybodaeth a chynngor ar gamddefnyddio sylweddau a'r gwasanaethau cymorth sydd ar gael
- Cynnig sesiwn gefnogi gydag aelod o staff priodol ar y diwrnod dychwelyd i'r ysgol
- Cynnig atgyfeirio ymlaen at Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc

- Atgyfeiriad at wasanaethau eraill, o bosib'
- Gwasanaeth Atal posib'

SANCSIYNAU AR DDYSGWYR AM GAMDDEFNYDDIO SYLWEDDAU – CYFFURIAU ANGHYFREITHLON, SYLWEDDAU SEICOWEITHREDOL NEWYDD, SYLWEDDAU ANWEDDOL, A CHYFFURIAU STEROIDAU A GWELLA DELWEDD (SIEDS) (DDIM AR BRESGRIPSIWN)

- Cydnabyddir bod sylweddau'n gallu arwain at newidiadau i ymddygiad. Mae modd ymdrin ag ymddygiad fel hyn gan ddefnyddio ein Polisi Ymddygiad. Ni fydd yr ymddygiad yn cael ei gyfrif yn llai difrifol os yw wedi'i achosi gan y sylwedd.
- Ni all unrhyw ddysgwr sydd dan ddylanwad unrhyw sylwedd aros ar safle'r ysgol. Efallai y byddant angen sylw meddygol ar frys, neu fe fydd yn rhaid i'r rhiant/gofalwr eu casglu ar unwaith.
- SYLWER: mae posib' darparu ymyrraeth 5 diwrnod gyda Barnardo's fel dewis amgen i wahardd (ond nid yn ogystal â gwahardd). Nid oes modd cynnig ymyrraeth 5 diwrnod ar bob cam – dim ond unwaith.
- **DILYNWCH Y SIARTIAU LLIF AR GYFER POB DIGWYDDIAD.**

Sylwedd	Trosedd	Sanctsiwn	Camau gweithredu
Meddiant neu ddefnyddio	1af	Gwaharddiad am gyfnod penodol o ddiwrnod (gellid cynyddu nifer y diwrnodau) a chynnig ymyrraeth 5 diwrnod gyda Barnardo's. Os yw'r person ifanc yn gwrthod, neu ddim yn cydweithredu ar ôl cychwyn, bydd yn troi'n waharddiad Oni bai fod ymddygiad yn cyfiawnhau cyfnod hwy (polisi ymddygiad)	Anfon llythyr safonol 7 a thafleuni am y sylwedd dan sylw a Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc. Trafod gyda'r heddlu. Atgyfeirio at Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc / pecyn addysg gyda'r dysgwr. Cyfarfod gorfodol i'w gynnal yn ystod y gwaharddiad gyda'r dysgwr, rhiant/gofalwr, cynrychiolydd yr ysgol, llywodraethwr, awdurdod lleol, Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc (hanfodol), yr heddlu a phartneriaid eraill.

			Cyfarfod ailintegreiddio gyda'r dysgwr a rhiant/gofalwr *.
	2il	<p>Gwaharddiad cyfnod penodol o 3 diwrnod a chynnig ymyrraeth 5 diwrnod gyda Barnardo's. Os nad oes cydweithrediad, ei droi'n waharddiad</p> <p>Oni bai fod ymddygiad yn cyfiawnhau cyfnod hwy (polisi ymddygiad)</p> <p>SYLWER: gellid defnyddio ymyrraeth 5 diwrnod gan Wasanaethau Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc</p>	<p>Anfon llythyr safonol 8 a thafleuni am y sylwedd dan sylw a Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc.</p> <p>Trafod gyda'r heddlu.</p> <p>Atgyfeirio at Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc / pecyn addysg gyda'r dysgwr.</p> <p>Cyfarfod gorfodol i'w gynnal yn ystod y gwaharddiad gyda'r dysgwr, rhiant/gofalwr, cynrychiolydd yr ysgol, llywodraethwr, awdurdod lleol, Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc (hanfodol), yr heddlu a phartneriaid eraill.</p> <p>Cyfarfod ailintegreiddio gyda'r dysgwr a rhiant/gofalwr *.</p>
	Eto	Gwaharddiad parhaol gan weithio gyda'r awdurdod lleol	<p>Troi at y gweithdrefnau sy'n ymwneud â gwaharddiad parhaol a chysylltu â'r Swyddog Cynhwysiant yng Ngwasanaethau Addysg a Phlant Sir Ddinbych i drafod.</p> <p>Gwaith parhaus/atgyfeiriad gyda Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc</p>
<p>Cyflenwi</p> <p>Angen bod yn ymwybodol o Linellau Sirol</p>	1af	<p>Gwaharddiad cyfnod penodol o 5 diwrnod, wrth ddisgwyl am ymchwiliad pellach</p> <p>Oni bai fod ymddygiad yn cyfiawnhau cyfnod hwy/gwaharddiad parhaol (polisi ymddygiad)</p>	<p>Anfon llythyr safonol 9 at y rhiant/gofalwr a thafleuni am y sylwedd dan sylw a Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc.</p> <p>Yr ysgol i weithio gyda'r heddlu, yr awdurdod lleol a Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc.</p> <p>Cyfarfod ailintegreiddio gyda'r dysgwr a rhiant/gofalwr *.</p> <p>Bydd Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc yn darparu ymyrraeth i atal digwyddiadau cyflenwi eraill (gallai hyn gynnwys gweithio gyda'r Heddlu a'r Tîm Atal).</p>

	Eto	Yr ysgol i drafod gyda Swyddog Cynhwysiant yr Awdurdod Lleol, ac ystyriaeth y dosbarth o gyffur wrth ymdrin ag aildroeddai. Gallai arwain at waharddiad parhaol. Linc i'r rhestr cyffuriau rheoledig	
Datgelu	Amherthnaso l	Amherthnasol	Os bydd person ifanc yn datgelu camddefnyddio cyffuriau, dylid atgyfeirio ar unwaith at Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc.

*Gallai cyfarfod ailintegreiddio gyda rhieni drafnod y strategaethau canlynol (gallai gynnwys Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc, Nyrs yr Ysgol neu'r Heddlu):

- Cynllun Cefnogi Bugeiliol
- Pwyllgor Llywodraethwyr a chontract
- Gwybodaeth a chyngor ar gamddefnyddio sylweddau a'r gwasanaethau cymorth sydd ar gael
- Cynnig sesiwn gefnogi gydag aelod o staff priodol ar y diwrnod dychwelyd i'r ysgol
- Cynnig atgyfeirio ymlaen at Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc
- Atgyfeiriad at wasanaethau eraill, o bosib'
- Gwasanaeth Atal posib'

SANCSIYNAU AR DDYSGWYR AM GAMDDEFNYDDIO SYLWEDDAU – CYFFURIAU PRESGRIPSIWN A THROS Y COWNTER

- Cydnabyddir bod sylweddau'n gallu arwain at newidiadau i ymddygiad. Mae modd ymdrin ag ymddygiad fel hyn gan ddefnyddio ein Polisi Ymddygiad. Ni fydd yr ymddygiad yn cael ei gyfrif yn llai difrifol os yw wedi'i achosi gan y sylwedd.
- Ni all unrhyw ddysgwr sydd dan ddylanwad unrhyw sylwedd aros ar safle'r ysgol. Efallai y byddant angen sylw meddygol ar frys, neu fe fydd yn rhaid i'r rhiant/gofalwr eu casglu ar unwaith.
- SYLWER: mae posib' darparu ymyrraeth 5 diwrnod gyda Barnardo's fel dewis amgen i wahardd (ond nid yn ogystal â gwahardd).
- **DILYNWCH Y SIARTIAU LLIF AR GYFER POB DIGWYDDIAD.**

Sylwedd	Trosedd	Sanctsiwn	Camau gweithredu
Meddiant neu ddefnyddio	1af	Amherthnasol Troi at y polisi diogelu os oes risg, a ffonio 999 mewn argyfwng.	Ystyried: - Beth a faint mae'r dysgwr wedi'i gymryd? Pryd? Ai eu meddyginiaeth nhw yw hi? A yw'n gyffur sy'n cael ei reoli? Sicrhau diogelwch y dysgwr. Ceisio cymorth meddygol os oes angen. A ydynt wedi cael gafael ar y feddyginiaeth hon gyda'r bwriad o gynhyrchu sylwedd arall – sy'n gysylltiedig â defnydd annerbyniol? Ymdrin â'r mater yn unol â'r polisi rheoli anghenion gofal iechyd dysgwyr. Os oes amheuaeth o ddibyniaeth neu gamddefnyddio, atgyfeirio'r person ifanc at Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc.

Cyflenwi	1af	<p>Bydd y sancsiwn yn dibynnu ar yr amgylchiadau a bydd yn cynnwys ymyrraeth gyda Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc.</p> <p>Dilyn 'cyflenwi' cyffuriau anghyfreithlon, sylweddau seicoweithredol newydd, sylweddau anweddol, a chyffuriau steroidau a gwella delwedd (SIEDS) os oes cyffuriau presgripsiwn yn cael eu cyflenwi</p>	<p>Anfon llythyr safonol 10 at y rhiant/gofalwr a thafleddi am y sylwedd dan sylw a Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc.</p> <p>Yr ysgol i weithio gyda'r heddlu, yr awdurdod lleol a Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc.</p> <p>Cyfarfod ailintegreiddio gyda'r dysgwyr a rhiant/gofalwr *.</p> <p>Bydd Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc yn darparu ymyrraeth i atal digwyddiadau cyflenwi eraill (gallai hyn gynnwys gweithio gyda'r Heddlu a'r Tîm Atal).</p> <p>Os yw'n briodol, ymdrin â'r mater yn unol â'r polisi rheoli anghenion gofal iechyd dysgwyr.</p>
	Eto	<p>Ysgol i drafod gyda'r awdurdod lleol.</p> <p>Gallai arwain at waharddiad parhaol.</p>	
Datgelu	Amherthnasol	Amherthnasol	<p>Os bydd person ifanc yn datgelu camddefnyddio/dibyniaeth ar gyffuriau presgripsiwn neu rai dros y cownter, dylid atgyfeirio ar unwaith at Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc.</p>

*Gallai cyfarfod ailintegreiddio gyda rhieni drafod y strategaethau canlynol (gallai gynnwys Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc, Nyrs yr Ysgol neu'r Heddlu):

- Cynllun Cefnogi Bugeiliol
- Pwyllgor Llywodraethwyr a chontract
- Gwybodaeth a chyngor ar gamddefnyddio sylweddau a'r gwasanaethau cymorth sydd ar gael

- Cynnig sesiwn gefnogi gydag aelod o staff priodol ar y diwrnod dychwelyd i'r ysgol
- Cynnig atgyfeirio ymlaen at Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc
- Atgyfeiriad at wasanaethau eraill, o bosib'
- Gwasanaeth Atal posib'

**Atodiad 2:
Ffurflenni Cofnodi
Digwyddiad Camddefnyddio
Sylweddau**

SAMPL

Polisi Camddefnyddio Sylweddau

YSGOL XXXXXXXX

Cofnod o Ddigwyddiadau sy'n Ymwneud â Chamddefnyddio Sylweddau (gan gynnwys ysmegu)

ATODI i SIMS lle bo modd ac ar gofnod y dysgwr

Pobl sy'n gysylltiedig

Enw(au)'r dysgwr/dysgwyr	Dosbarth(iadau)	Aildroseddu – ydi / nac ydi
Enwau'r tystion	Asiantaethau/staff cysylltiedig eraill	

Math o ddigwyddiad

	✓
Ysmegu/defnyddio e-sigarét neu eu cyflenwi ar safle'r ysgol	
Cyffuriau, paraffernalia cyffuriau neu sbwriel cyffuriau ar neu gerllaw safle'r ysgol	
Dysgwyr neu rieni/gofalwyr yn meddu ar sylweddau ar safle'r ysgol, trip neu gludiant	
Dysgwyr neu rieni/gofalwyr yn camddefnyddio sylweddau ar safle'r ysgol, trip neu gludiant	
Dysgwyr neu rieni/gofalwyr yn gwerthu neu'n cyflenwi sylweddau/tybaco/e-sigaréts ar safle'r ysgol, trip neu gludiant	

Polisi Camddefnyddio Sylweddau

Dysgwr yn datgelu eu bod yn camddefnyddio sylweddau tu mewn a thu allan i weithgareddau'r ysgol	
Amheuaeth o gamddefnyddio sylweddau tu mewn a thu allan i weithgareddau'r ysgol	
Symptomau o gamddefnyddio sylweddau	
Honiad o gamddefnyddio sylweddau tu mewn a thu allan i weithgareddau'r ysgol	
Rhiant/gofalwr dan ddylanwad wrth gasglu dysgwr	
Rhiant/gofalwr yn mynegi pryderon am ddysgwr	
Dysgwr yn datgelu bod eu rhiant/gofalwr yn camddefnyddio sylweddau	

Disgrifiad o'r digwyddiad

Dyddiad	Amser	Lleoliad	Sylwedd(au) dan sylw
Disgrifiad o'r digwyddiad gan gynnwys disgrifiad o unrhyw symptomau, yr hyn a welwyd neu a ddwedwyd a'r camau a gymerwyd...			
Triniaeth cymorth cyntaf wedi'i rhoi ☐ Do ☐ Naddo	Gan bwy	Pa driniaeth a roddwyd	
Ambiwllans wedi'i galw	Gan bwy	Amser	

Polisi Camddefnyddio Sylweddau

☐ Do ☐ Naddo			
Unrhyw chwiliadau wedi'u gwneud? ☐ Do ☐ Naddo	Gan bwy	Disgrifiad	Enwau'r tystion
Sylweddau wedi'u tynnu oddi arnynt ☐ Do ☐ Naddo	Gan bwy	Lle maent wedi'u storio	Enwau/llofnodion tystion
Sylwedd wedi'i waredu ☐ Amherthnasol ☐ Toiled/sinc ☐ Wedi'i gasglu gan riant/gofalwr ☐ Wedi'i gasglu gan yr Heddlu	Gan bwy	Dyddiad/amser	Enwau/llofnodion tystion Llofnod yr Heddlu
Ydy'r rhieni/gofalwyr wedi cael gwybod ☐ Do ☐ Naddo	Gan bwy	Enw'r riant/gofalwr	Dyddiad/amser
Pwy arall sydd wedi cael gwybod am y digwyddiad	☐ Yr Heddlu ☐ Arweinydd Sylweddau'r Ysgol ☐ Pennaeth ☐ Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc ☐ Tiwtor Dosbarth ☐ Arall _____		
Dysgwr wedi'i dynnu o'r ysgol ☐ Do ☐ Naddo	Casglwyd gan		Amser

Ffurflen wedi'i llenwi gan

Enw	Llofnod	Dyddiad
-----	---------	---------

Polisi Camddefnyddio Sylweddau

Cofnod o Gamau Gweithredu Dilynol i Ddigwyddiadau sy'n Ymwneud â Chamddefnyddio Sylweddau

Sanctsiwn sydd wedi'i roi ar y dysgwr/dysgwyr

Sanctsiwn		Dyddiad/amser dechrau	Dyddiad/amser gorffen
Llythyr wedi'i anfon at y rhieni/gofalwyr ☐ Do ☐ Naddo	Dyddiad	Gan bwy	
Sanctsiynau pellach yn dilyn ymchwiliadau/cyfarfodydd ailintegreiddio			

Cyfarfod ailintegreiddio (os yw'n berthnasol)

Llythyr cyfarfod ailintegreiddio wedi'i anfon? ☐ Do ☐ Naddo	Gan bwy	Dyddiad anfon	
Pwy oedd yn bresennol (rhowch enw a phwy ydyn nhw)			
Dyddiad y cyfarfod	Amser y cyfarfod	Lleoliad	
Pwyntiau trafod allweddol o'r cyfarfod a champau gweithredu/cefnogi y cytunwyd arnynt			
Camau gweithredu (✓)		Pwy	Manylion
Taflenni a gwybodaeth lafar ar sylweddau wedi'u rhoi			
Gwybodaeth am y gwasanaeth cymorth wedi'i rhoi			
Cynllun Cefnogi Bugeiliol			

Polisi Camddefnyddio Sylweddau

Cyfeirio ymlaen at wasanaeth arall (✓)			
Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc			
Atgyfeiriad PAD			
Gwasanaethau Cymdeithasol			
Arall _____			
A drefnwyd sesiwn gefnogi gydag aelod o staff ar gyfer y diwrnod dychwelyd i'r ysgol? ☐ Do ☐ Naddo	Dyddiad ac amser a gynlluniwyd	Gyda phwy?	Wnaeth hyn ddigwydd? ☐ Do ☐ Naddo Os gwrthododd y dysgwr, rhaid iddynt lofnodi yma _____
A gynlluniwyd cyfarfod dilynol? ☐ Do ☐ Naddo	Dyddiad ac amser a gynlluniwyd	Gyda phwy?	Wnaeth hyn ddigwydd?

Datganiad y Dysgwr a Rhiant/Gofalwr

Rydym yn cytuno bod hwn yn gofnod cywir o'r drafodaeth a gafwyd ac yn cadarnhau ein bod wedi derbyn copi o'r ffurflen hon.

Enw'r Dysgwr	Llofnod	Dyddiad
Enw'r Rhiant/Gofalwr	Llofnod	Dyddiad
Enw Staff yr Ysgol	Llofnod	Dyddiad
Arall...	Llofnod	Dyddiad

**Atodiad 3:
Llythyrau Digwyddiad
Camddefnyddio Sylweddau i
Rieni**

SAMPL

Polisi Camddefnyddio Sylweddau

LLYTHYR SAFONOL 1 – TROSEDD CYNTAF DIGWYDDIAD ALCOHOL

Annwyl

DIGWYDDIAD CAMDDEFNYDDIO SYLWEDDAU – TROSEDD CYNTAF DIGWYDDIAD ALCOHOL

Mae eich plentyn wedi bod yn rhan o ddigwyddiad camddefnyddio sylweddau. Y sylwedd dan sylw oedd alcohol.

Manylion y digwyddiad: _____
_____
_____

Mae'r ysgol a Gwasanaethau Addysg a Phlant Sir Ddinbych yn ystyried camddefnyddio sylweddau'n fater difrifol iawn ac o ganlyniad i'r digwyddiad hwn, bydd eich plentyn yn cael gwaharddiad mewnol am 1 diwrnod ac mae atgyfeiriad wedi'i wneud at Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc.

Dyddiad y gwaharddiad mewnol: _____

Bydd unrhyw ddigwyddiadau eraill o'r natur hon yn cael eu hystyried yn ddifrifol a gallai arwain at waharddiad.

Mae eich plentyn wedi cael gwybodaeth am effeithiau negyddol alcohol ar ei (h)iechyd a'r gwasanaethau cefnogi sydd ar gael. Pe baech yn dymuno trafod rhagor am hyn, gallwch gysylltu â Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc ar 01745 360084.

Os oes gennych unrhyw gwestiynau, mae croeso i chi gysylltu â _____

Yn ddiffuant

Polisi Camddefnyddio Sylweddau

LLYTHYR SAFONOL 2 – TROSEDD CYNTAF DIGWYDDIAD ALCOHOL

Annwyl

DIGWYDDIAD CAMDDEFNYDDIO SYLWEDDAU – TROSEDD CYNTAF DIGWYDDIAD ALCOHOL

Mae eich plentyn wedi bod yn rhan o ddigwyddiad camddefnyddio sylweddau. Y sylwedd dan sylw oedd alcohol.

Manylion y digwyddiad: _____
_____
_____

Mae'r ysgol a Gwasanaethau Addysg a Phlant Sir Ddinbych yn ystyried camddefnyddio sylweddau'n fater difrifol iawn ac o ganlyniad i'r digwyddiad hwn, bydd eich plentyn yn cael gwaharddiad am gyfnod penodol o 1 diwrnod ac mae atgyfeiriad wedi'i wneud at Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc.

Dyddiad gwahardd: _____ Dychwelyd i'r ysgol ar: _____

Bydd unrhyw ddigwyddiadau eraill o'r natur hon yn cael eu hystyried yn ddifrifol a gallai arwain at waharddiad.

Byddem yn gofyn i chi fynd i gyfarfod (a fydd yn cynnwys Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc) i drafod y digwyddiad ar:

Dyddiad: _____ Amser: _____

Yn y cyfarfod hwn, byddwn yn trafod sut i helpu eich plentyn i reoli unrhyw broblemau sy'n gysylltiedig â chamddefnyddio sylweddau a'r cymorth y gall yr ysgol a/neu wasanaethau eraill ei gynnig i atal unrhyw ddigwyddiadau pellach a allai arwain at waharddiad.

Gofynnwn i chi gadarnhau a fyddwch yn bresennol yn y cyfarfod hwn.

Mae eich plentyn wedi cael gwybodaeth am effeithiau negyddol alcohol ar ei (h)iechyd a'r gwasanaethau cefnogi sydd ar gael. Pe baech yn dymuno trafod rhagor am y mater ar y cam hwn, gallwch gysylltu â Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc ar 01745 360084. Os oes gennych unrhyw gwestiynau, mae croeso i chi gysylltu â _____

Yn ddiffuant

Polisi Camddefnyddio Sylweddau

LLYTHYR SAFONOL 3 – AIL DROSEDD DIGWYDDIAD ALCOHOL

Annwyl

DIGWYDDIAD CAMDDEFNYDDIO SYLWEDDAU – AIL DROSEDD DIGWYDDIAD ALCOHOL

Mae eich plentyn wedi bod yn rhan o ddigwyddiad camddefnyddio sylweddau. Y sylwedd dan sylw oedd alcohol. Dyma'r ail drosedd.

Manylion y digwyddiad: _____
_____
_____

Mae'r ysgol AC Awdurdod Addysg Lleol Sir Ddinbych yn ystyried camddefnyddio sylweddau'n fater difrifol iawn ac o ganlyniad i'r digwyddiad hwn, mae eich plentyn wedi cael gwaharddiad am gyfnod penodol o 2 ddiwrnod ac mae atgyfeiriad wedi'i wneud at Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc.

Dyddiad gwahardd: _____ Dychwelyd i'r ysgol ar: _____

Byddem yn gofyn i chi ddod i gyfarfod (a fydd yn cynnwys Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc) i drafod y digwyddiad ar:

Dyddiad: _____ Amser: _____

Yn y cyfarfod hwn, byddwn yn trafod sut i helpu eich plentyn i reoli unrhyw broblemau sy'n gysylltiedig â chamddefnyddio sylweddau a'r cymorth y gall yr ysgol a/neu wasanaethau eraill ei gynnig i atal unrhyw ddigwyddiadau pellach a allai arwain at waharddiad.

Gofynnwn i chi gadarnhau a fyddwch yn bresennol yn y cyfarfod hwn.

Mae eich plentyn wedi cael gwybodaeth am effeithiau negyddol alcohol ar ei (h)iechyd a'r gwasanaethau cefnogi sydd ar gael. Pe baech yn dymuno trafod rhagor am y mater ar y cam hwn, gallwch gysylltu â Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc ar 01745 360084.

Os oes gennych unrhyw gwestiynau, mae croeso i chi gysylltu â _____

Yn ddiffuant

Polisi Camddefnyddio Sylweddau

LLYTHYR SAFONOL 4 – TROSEDD ARALL DIGWYDDIAD ALCOHOL

Annwyl

DIGWYDDIAD CAMDDEFNYDDIO SYLWEDDAU – TROSEDD ARALL DIGWYDDIAD ALCOHOL

Mae eich plentyn wedi bod yn rhan o ddigwyddiad camddefnyddio sylweddau. Y sylwedd dan sylw oedd alcohol. Nid dyma'r drosedd gyntaf.

Manylion y digwyddiad: _____
_____
_____

Mae'r ysgol AC Awdurdod Addysg Lleol Sir Ddinbych yn ystyried camddefnyddio sylweddau'n fater difrifol iawn ac o ganlyniad i'r digwyddiad hwn, mae eich plentyn wedi cael gwaharddiad am gyfnod penodol o 3 diwrnod ac mae atgyfeiriad wedi'i wneud at Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc.

Dyddiad gwahardd: _____ Dychwelyd i'r ysgol ar: _____

Byddem yn gofyn i chi ddod i gyfarfod (a fydd yn cynnwys Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc) i drafod y digwyddiad ar:

Dyddiad: _____ Amser: _____

Yn y cyfarfod hwn, byddwn yn trafod sut i helpu eich plentyn i reoli unrhyw broblemau sy'n gysylltiedig â chamddefnyddio sylweddau a'r cymorth y gall yr ysgol a/neu wasanaethau eraill ei gynnig i atal unrhyw ddigwyddiadau pellach a allai arwain at waharddiad.

Gofynnwn i chi gadarnhau a fyddwch yn bresennol yn y cyfarfod hwn.

Mae eich plentyn wedi cael gwybodaeth am effeithiau negyddol alcohol ar ei (h)iechyd a'r gwasanaethau cefnogi sydd ar gael. Pe baech yn dymuno trafod rhagor am y mater ar y cam hwn, gallwch gysylltu â Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc ar 01745 360084.

Os oes gennych unrhyw gwestiynau, mae croeso i chi gysylltu â _____

Yn ddiffuant

Polisi Camddefnyddio Sylweddau

LLYTHYR SAFONOL 5 – TROSEDD CYNTAF DIGWYDDIAD ALCOHOL (CYFLENWI)

Annwyl

DIGWYDDIAD CAMDDEFNYDDIO SYLWEDDAU – TROSEDD CYNTAF DIGWYDDIAD ALCOHOL (CYFLENWI)

Mae eich plentyn wedi bod yn rhan o ddigwyddiad camddefnyddio sylweddau. Y sylwedd dan sylw oedd alcohol.

Manylion y digwyddiad: _____
_____
_____

Mae'r ysgol AC Awdurdod Addysg Lleol Sir Ddinbych yn ystyried camddefnyddio sylweddau'n fater difrifol iawn ac o ganlyniad i'r digwyddiad hwn, mae eich plentyn wedi cael gwaharddiad am gyfnod penodol o 3 diwrnod ac mae atgyfeiriad wedi'i wneud at Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc.

Dyddiad gwahardd: _____ Dychwelyd i'r ysgol ar: _____

Byddem yn gofyn i chi ddod i gyfarfod (a fydd yn cynnwys Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc) i drafod y digwyddiad ar:

Dyddiad: _____ Amser: _____

Yn y cyfarfod hwn, byddwn yn trafod sut i helpu eich plentyn i reoli unrhyw broblemau sy'n gysylltiedig â chamddefnyddio sylweddau a'r cymorth y gall yr ysgol a/neu wasanaethau eraill ei gynnig i atal unrhyw ddigwyddiadau pellach a allai arwain at waharddiad.

Gofynnwn i chi gadarnhau a fyddwch yn bresennol yn y cyfarfod hwn.

Mae eich plentyn wedi cael gwybodaeth am effeithiau negyddol alcohol ar ei (h)iechyd a'r gwasanaethau cefnogi sydd ar gael. Pe baech yn dymuno trafod rhagor am y mater ar y cam hwn, gallwch gysylltu â Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc ar 01745 360084.

Os oes gennych unrhyw gwestiynau, mae croeso i chi gysylltu â _____

Yn ddiffuant

Polisi Camddefnyddio Sylweddau

LLYTHYR SAFONOL 6 – TROSEDD ARALL DIGWYDDIAD ALCOHOL (CYFLENWI)

Annwyl

DIGWYDDIAD CAMDDEFNYDDIO SYLWEDDAU – TROSEDD ARALL DIGWYDDIAD ALCOHOL (CYFLENWI)

Mae eich plentyn wedi bod yn rhan o ddigwyddiad camddefnyddio sylweddau. Y sylwedd dan sylw oedd alcohol (cyflenwi). Nid dyma'r drosedd gyntaf.

Manylion y digwyddiad: _____
_____
_____

Mae'r ysgol AC Awdurdod Addysg Lleol Sir Ddinbych yn ystyried camddefnyddio sylweddau'n fater difrifol iawn ac o ganlyniad i'r digwyddiad hwn, mae eich plentyn wedi cael gwaharddiad am gyfnod penodol o 5 diwrnod ac mae atgyfeiriad wedi'i wneud at Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc.

Dyddiad gwahardd: _____ Dychwelyd i'r ysgol ar: _____

Byddem yn gofyn i chi ddod i gyfarfod (a fydd yn cynnwys Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc) i drafod y digwyddiad ar:

Dyddiad: _____ Amser: _____

Yn y cyfarfod hwn, byddwn yn trafod sut i helpu eich plentyn i reoli unrhyw broblemau sy'n gysylltiedig â chamddefnyddio sylweddau a'r cymorth y gall yr ysgol a/neu wasanaethau eraill ei gynnig i atal unrhyw ddigwyddiadau pellach a allai arwain at waharddiad.

Gofynnwn i chi gadarnhau a fyddwch yn bresennol yn y cyfarfod hwn.

Mae eich plentyn wedi cael gwybodaeth am effeithiau negyddol alcohol ar ei (h)iechyd a'r gwasanaethau cefnogi sydd ar gael. Pe baech yn dymuno trafod rhagor am y mater ar y cam hwn, gallwch gysylltu â Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc ar 01745 360084.

Os oes gennych unrhyw gwestiynau, mae croeso i chi gysylltu â _____

Yn ddiffuant

Polisi Camddefnyddio Sylweddau

LLYTHYR SAFONOL 7 – TROSEDD CYNTAF DIGWYDDIAD CYFFURIAU ANGHYFREITHLON, SYLWEDDAU SEICOWEITHREDOL NEWYDD, SYLWEDDAU ANWEDDOL, A CHYFFURIAU STEROIDAU A GWELLA DELWEDD (SIEDS) (DDIM AR BRESGRIPSIWN)

Annwyl

DIGWYDDIAD CAMDDEFNYDDIO SYLWEDDAU – TROSEDD CYNTAF DIGWYDDIAD CYFFURIAU ANGHYFREITHLON, SYLWEDDAU SEICOWEITHREDOL NEWYDD, SYLWEDDAU ANWEDDOL, A CHYFFURIAU STEROIDAU A GWELLA DELWEDD (SIEDS) (DDIM AR BRESGRIPSIWN)

Mae eich plentyn wedi bod yn rhan o ddigwyddiad camddefnyddio sylweddau. Roedd hwn yn ddigwyddiad difrifol o gamddefnyddio sylweddau yn cynnwys _____

Manylion y digwyddiad: _____
_____
_____

Mae'r ysgol AC Awdurdod Addysg Lleol Sir Ddinbych yn ystyried camddefnyddio sylweddau'n fater difrifol iawn ac o ganlyniad i'r digwyddiad hwn, mae eich plentyn wedi cael gwaharddiad am gyfnod penodol o 1 diwrnod/5 diwrnod o ymyrraeth ac mae atgyfeiriad wedi'i wneud at Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc.

Dyddiad gwahardd/ymyrraeth: _____ Dychwelyd i'r ysgol ar: _____

Byddem yn gofyn i chi ddod i gyfarfod (a fydd yn cynnwys Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc, yr Heddlu ac asiantaethau eraill) i drafod y digwyddiad ar:

Dyddiad: _____ Amser: _____

Yn y cyfarfod hwn, byddwn yn trafod sut i helpu eich plentyn i reoli unrhyw broblemau sy'n gysylltiedig â chamddefnyddio sylweddau a'r cymorth y gall yr ysgol a/neu wasanaethau eraill ei gynnig i atal unrhyw ddigwyddiadau pellach a allai arwain at waharddiad.

Gofynnwn i chi gadarnhau a fyddwch yn bresennol yn y cyfarfod hwn.

Polisi Camddefnyddio Sylweddau

Mae eich plentyn wedi cael gwybodaeth am effeithiau negyddol sylweddau ar ei (h)iechyd a'r gwasanaethau cefnogi sydd ar gael. Pe baech yn dymuno trafod rhagor am y mater ar y cam hwn, gallwch gysylltu â Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc ar 01745 360084.

Os oes gennych unrhyw gwestiynau, mae croeso i chi gysylltu â _____

Yn ddiffuant

SAMPL

Polisi Camddefnyddio Sylweddau

LLYTHYR SAFONOL 8 – AIL DROSEDD DIGWYDDIAD CYFFURIAU ANGHYFREITHLON, SYLWEDDAU SEICOWEITHREDOL NEWYDD, SYLWEDDAU ANWEDDOL, A CHYFFURIAU STEROIDAU A GWELLA DELWEDD (SIEDS) (DDIM AR BRESGRIPSIWN)

Annwyl

DIGWYDDIAD CAMDDEFNYDDIO SYLWEDDAU – AIL DROSEDD DIGWYDDIAD CYFFURIAU ANGHYFREITHLON, SYLWEDDAU SEICOWEITHREDOL NEWYDD, SYLWEDDAU ANWEDDOL, A CHYFFURIAU STEROIDAU A GWELLA DELWEDD (SIEDS) (DDIM AR BRESGRIPSIWN)

Mae eich plentyn wedi bod yn rhan o ddigwyddiad camddefnyddio sylweddau. Roedd hwn yn ddigwyddiad difrifol o gamddefnyddio sylweddau yn cynnwys _____
_____. Dyma eu hail drosedd.

Manylion y digwyddiad: _____
_____
_____
_____

Mae'r ysgol AC Awdurdod Addysg Lleol Sir Ddinbych yn ystyried camddefnyddio sylweddau'n fater difrifol iawn ac o ganlyniad i'r digwyddiad hwn, mae eich plentyn wedi cael gwaharddiad am gyfnod penodol o 3 diwrnod/5 diwrnod o ymyrraeth ac mae atgyfeiriad wedi'i wneud at Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc.

Dyddiad gwahardd/ymyrraeth: _____ Dychwelyd i'r ysgol ar: _____

Byddem yn gofyn i chi ddod i gyfarfod (a fydd yn cynnwys Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc, yr Heddlu ac asiantaethau eraill) i drafod y digwyddiad ar:

Dyddiad: _____ Amser: _____

Polisi Camddefnyddio Sylweddau

Yn y cyfarfod hwn, byddwn yn trafod sut i helpu eich plentyn i reoli unrhyw broblemau sy'n gysylltiedig â chamddefnyddio sylweddau a'r cymorth y gall yr ysgol a/neu wasanaethau eraill ei gynnig i atal unrhyw ddigwyddiadau pellach a allai arwain at waharddiad.

Gofynnwn i chi gadarnhau a fyddwch yn bresennol yn y cyfarfod hwn.

Mae eich plentyn wedi cael gwybodaeth am effeithiau negyddol sylweddau ar ei (h)iechyd a'r gwasanaethau cefnogi sydd ar gael. Pe baech yn dymuno trafod rhagor am y mater ar y cam hwn, gallwch gysylltu â Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc ar 01745 360084.

Os oes gennych unrhyw gwestiynau, mae croeso i chi gysylltu â _____

Yn ddiffuant

SAMPL

Polisi Camddefnyddio Sylweddau

POLISI CAMDDEFNYDDIO SYLWEDDAU: LLYTHYR SAFONOL 9 – TROSEDD CYNTAF DIGWYDDIAD (CYFLENWI) CYFFURIAU ANGHYFREITHLON, SYLWEDDAU SEICOWEITHREDOL NEWYDD, SYLWEDDAU ANWEDDOL, A CHYFFURIAU STEROIDAU A GWELLA DELWEDD (SIEDS) (DDIM AR BRESGRIPSIWN)

Annwyl

DIGWYDDIAD CAMDDEFNYDDIO SYLWEDDAU – TROSEDD CYNTAF DIGWYDDIAD (CYFLENWI) CYFFURIAU ANGHYFREITHLON, SYLWEDDAU SEICOWEITHREDOL NEWYDD, SYLWEDDAU ANWEDDOL, A CHYFFURIAU STEROIDAU A GWELLA DELWEDD (SIEDS) (DDIM AR BRESGRIPSIWN)

Mae eich plentyn wedi bod yn rhan o ddigwyddiad camddefnyddio sylweddau. Roedd hwn yn ddigwyddiad difrifol o gamddefnyddio sylweddau yn cynnwys cyflenwi _____

Manylion y digwyddiad: _____
_____
_____

Mae'r ysgol AC Awdurdod Addysg Lleol Sir Ddinbych yn ystyried camddefnyddio sylweddau'n fater difrifol iawn ac o ganlyniad i'r digwyddiad hwn, mae eich plentyn wedi cael gwaharddiad am gyfnod penodol o 5 diwrnod wrth aros am ymchwiliad ac mae atgyfeiriad wedi'i wneud at Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc.

Dyddiad gwahardd: _____ Dychwelyd i'r ysgol ar: _____

Byddem yn gofyn i chi ddod i gyfarfod (a fydd yn cynnwys Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc, yr Heddlu ac asiantaethau eraill) i drafod y digwyddiad ar:

Dyddiad: _____ Amser: _____

Polisi Camddefnyddio Sylweddau

Yn y cyfarfod hwn, byddwn yn trafod sut i helpu eich plentyn i reoli unrhyw broblemau sy'n gysylltiedig â chamddefnyddio sylweddau a'r cymorth y gall yr ysgol a/neu wasanaethau eraill ei gynnig i atal unrhyw ddigwyddiadau pellach a allai arwain at waharddiad.

Gofynnwn i chi gadarnhau a fyddwch yn bresennol yn y cyfarfod hwn.

Mae eich plentyn wedi cael gwybodaeth am effeithiau negyddol sylweddau ar ei (h)iechyd a'r gwasanaethau cefnogi sydd ar gael. Pe baech yn dymuno trafod rhagor am y mater ar y cam hwn, gallwch gysylltu â Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc ar 01745 360084.

Os oes gennych unrhyw gwestiynau, mae croeso i chi gysylltu â _____

Yn ddiffuant

XXXX

SAMPL

Atodiad 4: Ffurflen atgyfeirio at Wasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Plant a Phobl Ifanc

Referral Form
Blank.doc

SAMPL